PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2007. gada 22. maijā *

Lieta T-500/04

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv G. Brauns [*G. Braun*], V. Vilss [*W. Wils*] un N. Nitlmeijers [*N. Knittlmayer*], pārstāvji,

prasītāja,

pret

IIC Informations-Industrie Consulting GmbH, Kēnigsvintera [*Königswinter*] (Vācija), ko pārstāv E. Rots [*E. Rott*] un J. Volfs [*J. Wolff*], advokāti,

atbildētāja,

par prasību atbilstoši EKL 238. pantam piespriest atbildētājai atmaksāt daļu no avansa, ko Komisija ir samaksājusi atbilstoši diviem līgumiem par finansējumu kultūras programmu ietvaros.

* Tiesvedības valoda — vācu.

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Pirungs [*J. Pirrung*], tiesneši N. Dž. Forvuds [*N. J. Forwood*] un S. Papasavs [*S. Papasavvas*],

sekretāre K. Andova [*K. Andová*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 7. novembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas atbilstošās tiesību normas un faktiskie apstākļi

Piemērojamās Kopienu tiesības

1 Kopienas finansiālus atbalstus Eiropas komunikāciju tīklu jomā piešķir, pamatojoties uz Padomes 1995. gada 18. septembra Regulu (EK) Nr. 2236/95 (OV L 228, 1. lpp.), ar ko paredz vispārējus noteikumus šāda atbalsta piešķiršanai.

2 Saskaņā ar šīs regulas 1., 2. un 5. pantu Kopienas atbalstu var piešķirt tikai projektiem, kas rada kopēju ieinteresētību tostarp Eiropas telekomunikāciju infrastruktūras tīklu jomā un, kas nepārsniedz minimumu, ko uzskata par nepieciešamu projekta uzsākšanai.

3 Regulas Nr. 2236/95 11. pantā paredzēts, ka Kopienas atbalsts var segt tikai ar projektiem saistītus izdevumus, kuri radušies par projekta īstenošanu atbildīgajiem saņēmējiem vai trešām personām. Maksājumus parasti veic avansa, starpposma maksājumu un galīgā maksājuma veidā.

4 Regulas Nr. 2236/95 13. pantā ir minēti Kopienas atbalsta samazināšanas, pārtraukšanas un atcelšanas nosacījumi. Tādējādi Komisija var samazināt, pārtraukt vai atcelt atbalstu saistībā ar attiecīgo darbību, ja lietas materiālu pārbaude atklāj pārkāpumu vai nespēju izpildīt kādu no atbalsta piešķiršanas nosacījumiem. Jebkādi nevajadzīgi uzkrājumi ir pamats pārmaksāto summu atmaksāšanai. Jebkura summa, kas jāatlīdzina sakarā ar to, ka uz to nav atbilstošu tiesību, ir jāatmaksā Komisijai.

Prāvas rašanās fakti

5 Ar 1996. gada 4. aprīļa lēmumu Padome aicināja vairāk atbalstīt mākslas un kultūras integrāciju, Eiropas Savienībai veicinot informācijas sabiedrību. Tā rezultātā Komisija uzsāka iniciatīvu par multivides pieeju Eiropas kultūras mantojumam, kas pazīstams ar nosaukumu "Saprašanās memorands par Eiropas kultūras mantojumu". Šīs iniciatīvas ietvaros Komisija it īpaši atbalstīja divus pārrobežu

projektus, lai izveidotu tīklu, ar digitālo rīku palīdzību izveidojot kopīgu platformu Eiropas kultūras telpā — no personām, kuras dzīvo dažādās Kopienas valstīs, proti, projektu "DCC — Digital Content for Culture" (turpmāk tekstā — *"DCC"* un projektu "Donna — Art, Design and Fashion Online" (turpmāk tekstā — *"Donna"*).

6 Kas attiecas konkrētāk uz projektu *DCC*, tā priekšmets bija gan izvēlētā kultūras satura digitalizēšana, gan tā prezentēšana, tā pārraidīšana un pārdošana internetā. Tādējādi tas bija domāts jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai kultūras ekonomiskajā sektorā, lai izceltu Eiropas kultūras mantojumu. Tam vajadzēja ļaut radīt jaunas darba vietas it īpaši māksliniekiem un dizaina grafiķiem un jaunas iespējas maziem un vidējiem inovatīviem uzņēmumiem.

7 Kas attiecas uz projektu *Donna*, ar to bija paredzēts ļaut radošajām personām (mākslinieki un dizaina grafiķi) digitāli, izmantojot informācijas un pārraides programmatūras struktūru, prezentēt savus darbus mākslas, dizaina un modes jomā, nodrošinot interaktīvu apmaiņu ar sabiedrību. Šis pilotprojekts vispārēji bija iecerēts kā virtuāls forums, kas ļautu dažādu nozaru māksliniekiem un dizaina grafiķiem (rūpnieciskie produkti, mode, televīzija, arhitektūra utt.) satikties, apmainīties ar idejām un nodibināt attiecības ar [pakalpojumu] nodrošinātājiem, klientiem, partneriem un medijiem.

8 Par katru no šiem projektiem Eiropas Kopiena, kuru pārstāvēja Komisija, noslēdza līgumu par finansējumu, pirmkārt, ar saskaņā ar Vācijas tiesībām dibinātu sabiedrību ar ierobežotu atbildību *IIC Informations-Industrie Consulting*, kas darbojās stratēģiskās plānošanas nozarē, mārketinga nozarē un kā padomdevēja informātikas nozarē, un, otrkārt, ar saskaņā ar Vācijas tiesībām dibinātu akciju sabiedrību *CSC Ploenzke* (turpmāk tekstā — *"Ploenzke"*). Šie līgumi bija datēti attiecīgi ar

1996. gada 18. decembri par projektu *DCC* (līgums Nr. 45 528) un 1996. gada 30. decembri par projektu *Donna* (līgums Nr. 20 730).

9 Ar šiem līgumiem, kuru atbilstīgie noteikumi lielā mērā ir vienādi, Komisija apņēmās piešķirt Kopienas finansiālu atbalstu, kas aptvēra 50 % no attiecīgo projektu attaisnojamajām izmaksām.

10 Atbilstoši katra līguma 4. panta noteikumiem projektiem paredzētās izmaksas tika novērtētas attiecīgi ECU 3 360 000 apmērā par projektu *DCC* un ECU 980 000 apmērā par projektu *Donna*. Saskaņā ar katra līguma 2. pantu *DCC* projekta ilgums bija 12 mēneši un *Donnas* projektam deviņi mēneši, sākot skaitīt ar pirmo tā mēneša dienu, kas ir pēc dienas, kad līgumu ir parakstījušas visas līgumslēdzējas puses, proti, pēc 1997. gada 1. janvāra.

11 Līgumi bija sagatavoti angļu valodā, tajos bija ietverta šķīrējklauzula EKL 238. panta nozīmē par labu Pirmās instances tiesai (12. panta 2. punkts) un tie bija pakļauti Vācijas tiesībām (12. panta 1. punkts). Tajos bija ietverti šādi noteikumi:

"1. panta 1. punkts

Līgumslēdzējiem attiecībā pret Komisiju ir pienākums izpildīt līgumu kopīgi un solidāri attiecībā uz šī līguma I pielikumā ("projekts") uzskaitītajiem darbiem.

[..]

[3./4. punkts]

Koordinators ir atbildīgs par visu dokumentu iesniegšanu, kā arī par vispārējām attiecībām starp līgumslēdzējiem un Komisiju. Koordinators sniedz vispārējus paziņojumus Komisijai.

[..]

[4. panta 5. punkts]

Katrs Komisijas maksājums ir jāveic uz koordinatora bankas norēķinu kontu [..]

Koordinators ir atbildīgs par tūlītēju Komisijas [ieskaitītās] atbilstīgās finansiālā atbalsta summas pārskaitīšanu katram līgumslēdzējam. Koordinators nevar būt maksājuma saņēmējs, izņemot, ja pastāv vienošanās starp līgumslēdzējiem, kuriem jāvienojas par atbilstīgiem nosacījumiem katram pārskaitījumam uz koordinatora personīgo norēķinu kontu.

5. pants [..]

Līgumslēdzēji var noslēgt apakšlīgumus, saņemot par to iepriekšēju rakstisku Komisijas atļauju. Līgumslēdzēji uzliek katram apakšlīgumslēdzējam pienākumus, kādi tiem ir jāpilda pašiem saskaņā ar līgumu."

12 Katra līguma I pielikumā ir izskaidrota attiecīgā projekta programma. Saskaņā ar līguma *DCC* I.3 pielikumu un līguma *Donna* I pielikumu atbildētājas profesionālo komandu tostarp veido *B.*, agrākais tās vadītājs, *F.* un *M.*, kā arī *D. D.*, *B. D.* un *L.*

13 Nosacījumi par attaisnojamo izmaksu atmaksu abiem projektiem izriet no katra līguma II pielikuma. Šī pielikuma redakcija ir izteikta šādi:

"1.2. atlīdzināmas ir turpmāk minētās reālās izmaksas, kas ir vajadzīgas projekta īstenošanai, ir pierādāmas un radušās līguma 2.1. pantā minētajā laikposmā [..]."

Kompensējamās izmaksās var tikt ietvertas šādas izmaksu kategorijas kopumā vai atsevišķi:

— personāla izmaksas;

— aprīkojuma izmaksas;

— izmaksas, kas saistītas ar trešo personu sniegto atbalstu;

— ceļa un uzturēšanās izmaksas;

— izmaksas par materiālu iegādi un informātikas izmaksas;

— citi izdevumi;

— vispārējās izmaksas.

[..]

1.3.1. Personāla izmaksas

Rēķins var tikt izrakstīts par darba stundām, kuras līgumslēdzēja algotais personāls faktiski ir veltījis projektam.

[..]

Visas deklarētās personāla darba stundas ir jāreģistrē un jāapliecina. Šī prasība uzskatāma par izpildītu tad, ja vismaz reizi mēnesī apliecināto darbalaiku reģistrē projekta vadītājs vai attiecīgi pilnvarots līgumslēdzēja uzņēmuma vadošais darbinieks.

1.3.2. [..]

Aprīkojuma pirkuma vai nomas izmaksas var attiecināt uz tiešajām izmaksām. Attaisnoto izmaksu apmērs par nomātu aprīkojumu nevar pārsniegt tā iegādes attaisnojamo izmaksu summu [..]

1.3.3. Izmaksas, kas saistītas ar trešo personu sniegto atbalstu

Saskaņā ar līguma 5. pantu apakšlīgumslēdzēju un ārējo pakalpojumu izmaksas ir attaisnojamas izmaksas.

[..]

1.3.5. [..]

Par izmaksām par materiālu iegādi [..] var izrakstīt rēķinu kā par tiešajām izmaksām.

[..]

1.4. [..]

Līgumslēdzējiem, kuri izmanto pašizmaksu, vispārējās izmaksas (netiešās vispārējās izmaksas), kas saistītas ar projektu un aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības vienošanās noteikumiem un principiem, kurus Komisija uzskata par pamatotiem, var tikt attiecinātas uz tādiem posteņiem kā iekšēja pašu finansēta izpēte (maksimālais ierobežojums 10 % apmērā no personāla izmaksām), administrācija, atbalsta personāls, biroja piegādes, infrastruktūras, pakalpojumi.

[..]

Līgumslēdzējiem, kuriem ir papildu izmaksas, ieguldījums 20 % apmērā no faktiski kompensējamām izmaksām attiecībā uz šī pielikuma 1.3. punktā minētajām tiešajām izmaksām var tikt atmaksāts kā vispārējās izmaksas.

[..]

4.3. Ja kopējais finanšu ieguldījums saskaņā ar projektu, tostarp jebkādā pārbaudē konstatētais ieguldījums, ir mazāks nekā projektam pārskaitīto līdzekļu kopsumma, līgumslēdzēji nekavējoties Komisijai atlīdzina starpību ECU.

[..]

5. Izmaksu pamatojums

Līgumslēdzēji veic regulāru savas grāmatvedības uzskaiti un atbilstīgu dokumentāciju atbilstoši tās valsts, kurā tie ir dibināti, konvencionālās grāmatvedības [principiem], lai pamatotu paziņotās izmaksas un stundas."

14 Pamatojoties uz minētajiem līgumiem, Komisija samaksāja *Ploenzke* kā abu projektu koordinatorei avansa maksājumus attiecīgi DEM 980 472 (Vācijas markas) par projektu *DCC* un DEM 317 745 par projektu *Donna. Ploenzke* saskaņā ar līgumu 4. panta 5. punktu bija jāpārskaita atbildētājai tai pienākošās Komisijas samaksātās summas. Tādējādi atbildētājai tika pārskaitītas DEM 293 328 par projektu *DCC* un

DEM 107 493 par projektu *Donna*. 1997. gadā tā ieguva kopējo sumu DEM 400 821 (EUR 204 936,52) kā finansiālā atbalsta avansa maksājumus.

15 Abu projektu īstenošana aizsākās 1997. gada 1. janvārī. *Ploenzke* un atbildētāja šo projektu noslēgumā iesniedza atmaksas prasību par izmaksām par kopējo summu attiecīgi DEM 6 144 287 apmērā par projektu *DCC* un DEM 1 906 934 par projektu *Donna*, [summas] daļa, kas pienācās atbildētājai, bija attiecīgi DEM 1 960 943 apmērā par projektu *DCC* un DEM 646 809 apmērā par projektu *Donna*.

16 Atbildētājas pieprasītās izmaksas par projektu *DCC* bija iedalītas personāla (DEM 834 568), apakšlīgumu (DEM 618 631), aprīkojuma (DEM 384 018), ceļa (DEM 32 682) izmaksās, izmaksās par materiālu iegādi (DEM 35 017) un vispārējās izmaksās (DEM 56 027).

17 Attiecībā uz projektu *Donna* atbildētāja paziņoja personāla (DEM 227 998,39), apakšlīgumu (DEM 257 659), aprīkojuma (DEM 106 871), ceļa (DEM 22 659) izmaksas, izmaksas par materiālu iegādi (DEM 9312,53) un vispārējās izmaksas (DEM 22 385) apmērā.

18 Komisija savukārt pieaicināja ekspertus, lai sagatavotu tehniskus ziņojumus. Tā rezultātā tika veikts komisijas, kas atbildīga par padziļinātu pārbaudi, ziņojums par projektu *DCC* 1997. gada 10. decembrī un eksperta ziņojums par projektu *Donna* 1998. gada 26. jūnijā. Šajos abos ziņojumos tika secināts, ka nav tikuši ievēroti noteiktie kvalitātes kritēriji un ka kopumā nav tikuši izpildīti nosacījumi *DCC* un *Donna* līgumos paredzēto izmaksu kompensācijai.

19 Par padziļināto pārbaudi atbildīgās komisijas ziņojums tika nosūtīts projekta *DCC* dalībniekiem 1997. gada 17. decembrī. Pēc tam ar 1997. gada 23. decembra vēstuli, kas adresēta *Ploenzke* (kopiju adresējot atbildētājai), Komisija uzteica *DCC* līgumu un aicināja *Ploenzke* informēt par to savus partnerus; faktiski šis līgums tika lauzts vienu mēnesi vēlāk saskaņā ar līguma 9. panta 1. punktu.

20 Attiecībā uz projektu *Donna*, kas tika pabeigts 1997. gada 30. septembrī, eksperta ziņojums tika veikts tostarp tikšanās, saukta par "tehnisko pārbaudi", rezultātā, kas notika 1998. gada 26. jūnijā Briselē. Šīs tikšanās laikā atbildētājas pārstāvji atbildēja uz Komisijas pilnvaroto ekspertu jautājumiem.

21 Turklāt Komisijas darbinieki 1998. gada 10. un 11. martā parbaudīja attiecīgo projektu finansējumu. Šīs pārbaudes rezultātā Komisija nosūtīja atbildētājai projekta veidā pārbaudes ziņojumus attiecīgi 1998. gada 28. aprīlī (par projektu *DCC*) un 1998. gada 27. maijā (par projektu *Donna*). No šiem ziņojuma projektiem pēc tam, kad tika uzskaitītas un detalizēti izvērtētas ar projektiem saistītās izmaksas, bija redzams, ka lielākā izdevumu daļa nebija kompensējama sakarā ar līgumu mērķu neievērošanu.

22 Pēc tam, kad 1998. gada 30. jūnijā Komisija bija saņēmusi atbildētājas apsvērumus, Komisija tai nosūtīja ar 1998. gada 29. jūlija pavadvēstuli galīgo pārbaudes ziņojuma redakciju. Šajos ziņojumos Komisija secināja, ka *Ploenzke* varēja prasīt kompensēt tikai DEM 51 506 par projektu *DCC* un DEM 37 679 par projektu *Donna*, kurpretim atbildētājai nebija tiesību ne uz kādu kompensāciju par projektu *DCC* un tai bija tiesības uz kompensāciju tikai DEM 46 300,18 apmērā par projektu *Donna*.

23 Pēc tam Komisija iesniedza gan *Ploenzke*, gan atbildētājai atmaksas prasību par nekompensējamo avansu daļu, kas samaksāta par abiem projektiem. *Ploenzke* atmaksāja Komisijai tai prasītās summas, savukārt atbildētāja atteicās atmaksāt jebkādu summu.

24 1998. gada 12. augustā Komisija nosūtīja atbildētājai paziņojumu par maksājumu, kam sekoja paziņojums par debetu, ko atbildētāja saņēma 1998. gada 8. septembrī un kas bija par starpības summu ECU 179 337 (DEM 354 520,82) apmērā, kas atmaksājama līdz 1998. gada 31. oktobrim. Līdz šim brīdim atbildētāja nav samaksājusi šo summu.

25 Ar 1998. gada 30. novembra ierakstītu vēstuli atbildētāja savukārt lūdza Komisijai veikt papildu maksājumu attiecīgi ECU 352 800 apmērā par projektu *DCC* un ECU 110 781,45 apmērā par projektu *Donna*. Līdz šim brīdim Komisija arīdzan nav samaksājusi šīs summas.

26 Visbeidzot, atbildētāja 1999. gadā iesniedza Eiropas Ombudam sūdzību pret Komisiju. Šo procedūru slēdza 2000. gada 27. aprīlī. Ombuds uzskatīja, ka attiecībā uz Komisiju nav konstatējamas pieļautas administratīvas kļūmes.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

27 Ar prasības pieteikumu, kas iesniegts Pirmās instances tiesas kancelejā 2004. gada 24. decembrī, Komisija cēla šo prasību.

28 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (otrā palāta) nolēma sarīkot neformālu sanāksmi ar lietas dalībniekiem. Šī sanāksme, kurā piedalījas tiesnesis referents, notika 2006. gada 2. februārī. Šajā gadījumā lietas dalībnieki uzsāka pārrunas, lai divu mēnešu laikā panāktu izlīgumu. Pēc tam, kad šis termiņš tika pagarināts divas reizes, atbildētāja 2006. gada 29. jūnijā informēja Pirmās instances tiesu par tās neveiksmīgajiem mēģinājumiem panākt izlīgumu.

29 Pēc tam Pirmās instances tiesa (otrā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu.

30 Tika uzklausīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz jautājumiem, ko Pirmās instances tiesas uzdeva 2006. gada 7. novembra tiesas sēdē.

31 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— piespriest *IIC Informations-Industrie Consulting* samaksāt tai summu EUR 181 263,61 apmērā ar procentiem ar likmi 4 %, sākot ar 1998. gada 1. novembri;

— piespriest *IIC Informations-Industrie Consulting* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

32 Atbildētājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— pakārtoti, nodrošināt tai aizsardzību pret [sprieduma] izpildi un ļaut tai izvairīties no iespējamās piespiedu izpildes ar maksājuma nodrošinājuma palīdzību, kas varētu būt bankas garantijas sniegšanas formā;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

33 Komisija apgalvo, ka gandrīz visas izmaksas, par kurām atbildētājai piešķīra finansējumu, nebija attaisnotas, lai tās kompensētu. Saskaņā ar Komisijas teikto no šī sprieduma 18.–20. punktā minētajiem tehniskajiem ziņojumiem izriet, ka atbildētājai saskaņā ar līgumu *DCC* un *Donna* II pielikuma 4.3. punktu ir jāatmaksā avansā samaksātās summas, jo tai nav tiesību uz savu izmaksu finansējumu.

34 Apstrīdot šos apgalvojumus, atbildētāja sniedz divas aizstāvības pamatu grupas. Ar pirmo tā apstrīd Komisijas prasījumu atmaksāt parādu. Šajā sakarā tā atsaucas uz spējas aizstāvēties tiesā (spēja būt par atbildētāju tiesā) neesamību, apgalvotā prasījuma noilgumu un Komisijas atprasījuma tiesību zaudēšanu. Ar otro pamatu grupu tā norāda, ka abos projektos noteiktie mērķi tika sasniegti un ka paziņotās izmaksas faktiski bija radušās. Tā pārmet Komisijai pretrunīgu izturēšanos, jo vēlāk tā mēģināja, pamatojoties uz pilnībā formāliem apsvērumiem, izvairīties no savām līgumsaistībām.

Par spēju aizstāvēties tiesā (spēja būt par atbildētāju tiesā)

Lietas dalībnieku argumenti

35 Komisija uzskata, ka tai ir tiesības atprasīt savu prasījumu no atbildētājas, ņemot vērā, ka līgumos *DCC* un *Donna* atbildētāja bija nosaukta par debitoru, kuram ir pienākums atmaksāt. Faktiski katram līgumslēdzējam individuāli būtu jāatmaksā pārmaksātās summas.

36 Saskaņā ar atbildētājas teikto no abiem līgumiem izriet, ka Komisijas mērķis bija — panākt, ka tai ir tikai viens sarunu partneris, ar kuru tā varētu tieši risināt visas ar līgumu izpildi saistītās grūtības. Tādējādi *Ploenzke* kā koordinatora loma pārsniedza vienkārša pilnvarnieka — personas, kas atbildīga par atbalstu saņemšanu, lomas robežas. Līgumu II pielikuma 4.3. punktā noteiktais pienākums līgumslēdzējiem atmaksāt Komisijai pārmaksātās summas nevedina izdarīt citādu secinājumu, jo tajā nav norādīts veids, kādā atmaksai bija jānotiek. Šis 4.3. punkts ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka *Ploenzke* bija līgumpartnere, ar kuras starpniecību bija jāizpilda līgumi.

Pirmās instances tiesas vērtējums

37 Ir jāatgādina, ka līgumi *DDC* un *Donna* tika noslēgti starp Komisiju, no vienas puses, un *Ploenzke* un atbildētāju, sauktas par "līgumslēdzējām", no otras puses, precizējot, ka *Ploenzke* turklāt bija "koordinatora" loma saskaņā ar līgumu *DCC* un *Donna* 1. panta 3. punktu. Saskaņā ar šo pašu līgumu 1. pantu līgumslēdzējiem bija pienākums attiecībā pret Komisiju izpildīt līgumu kopīgi un solidāri attiecībā uz šo līgumu I pielikumā minētajiem darbiem.

38 Tas tā ir, ka *Ploenzke* kā koordinatore bija atbildīga par visu dokumentu iesniegšanu Komisijai, kā arī par vispārējām attiecībām starp līgumslēdzējiem un Komisiju. Turklāt, lai gan attiecībā uz līgumslēdzējiem *Ploenzke* bija vienīgā Komisijas sarunu partnere, tomēr klauzula, kas paredzēja šo koordinācijas lomu, bija jāinterpretē — saskaņā ar atbilstīgiem Vācijas tiesību aktiem, proti, *Bürgerliches Gesetzbuch* 242. pantu (*BGB*, Vācijas Civilkodekss), — saskaņā ar prasībām par labticību un savstarpēju uzticēšanos, kuras vispārīgi tiek atzītas starp līguma slēdzējām pusēm.

39 No līgumu II pielikuma 4.3. punkta skaidri izriet, ka tieši pašiem "līgumslēdzējiem", nevis iespējamam koordinatoram ir jāatlīdzina Komisijai starpība starp faktiski maksājamo finansiālo ieguldījumu un pārmaksātajiem maksājumiem. Turklāt Komisija pamatoti uzsvēra, ka *Ploenzke* koordinācija aprobežota ar dažiem papildu organizatoriska rakstura pienākumiem, it īpaši ar to, kas paredzēja nodot citiem līgumslēdzējiem Komisijas samaksātās summas.

40 Tādējādi strīdīgos līgumus pamatoti nevar interpretēt tādā nozīmē, ka *Ploenzke* kā koordinatorei ir jāatmaksā maksājumi, kuru vienīgais saņēmējs saskaņā ar līgumu 4. panta 5. punkta otrās daļas noteikumiem bija atbildētāja kā līgumslēdzēja un debitors. Tādējādi šajos līgumos nav ietverts neviens noteikums, kas liktu *Ploenzke* atmaksāt summu, kas lielāka par to, ko tā pati bija saņēmusi kā līgumslēdzēja.

41 No tā izriet, ka pienākums atmaksāt avansā pārmaksātās summas, pieņemot, ka šis pienākums izrādīsies pamatots, ir atbildētājai saistošs.

42 Tādējādi pamats par spējas būt par atbildētāju tiesā neesamību ir jānoraida.

Par noilgumu

Ievada apsvērumi

43 Attiecībā uz atbilstīgo Vācijas tiesisko regulējumu jautājumā par noilgumu šajā gadījumā ir piemērojami atbilstīgie *BGB* noteikumi, pat ja strīdīgie līgumi ir

kvalificēti par "publisko tiesību līgumiem" EKL 238. panta nozīmē. Faktiski 1976. gada 25. maija *Bundesverwaltungsverfahrensgesetz* (Federālais likums par administratīvo procesu, turpmāk tekstā — "*BVwVfG*" (*BGBl.* 1976 I, 1253. lpp., un 2003 I, 102. lpp.), kas tostarp regulē publisko tiesību līgumus, bet kurā nekas nav minēts par noilguma jautājumiem, 62. pantā paredz, ka *BGB* noteikumi ir piemērojami tiem pēc analoģijas, papildu kārtā.

44 Šajā ziņā ir skaidrs, ka līdz Vācijas saistību tiesību reformai, kas stājas spēkā 2002. gadā, noteikumi par noilgumu, kas minēti *BGB* 195. un 196. pantā, paredzēja vispārējo noilguma termiņu 30 gadu garumā un noilguma termiņu divu vai četru gadu garumā virknei noteiktu prasījumu, kas bija īpašiem tirgus dalībniekiem.

45 Kopš Vācijas saistību tiesību reformas *BGB* 195. pants tā jaunajā redakcijā paredzēja vispārējo noilguma termiņu trīs gadus.

46 *Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch* (*BGB* ievadlikums, turpmāk tekstā — "*EGBGB*") 229. panta 6. punkta ceturtā daļa saistību tiesību reformas ietvaros ieviesa pārejas režīmu, saskaņā ar ko jaunajā *BGB* redakcijā, kas piemērojama kopš 2002. gada 1. janvāra, paredzētais noilguma termiņš ir īsāks nekā tas, kāds bija paredzēts iepriekšējā *BGB* redakcijā, kas bija piemērojama līdz šim datumam; īsākais noilguma termiņš tiek piemērots un sākas no 2002. gada 1. janvāra.

Lietas dalībnieku argumenti

47 Saskaņā ar Komisijas teikto šajā gadījumā nav noilgušas tās tiesības uz kompensāciju. Saskaņā ar *BGB* 195. pantu tā iepriekšējā redakcijā uz šo prasījumu

sākotnēji attiecās 30 gadu noilguma termiņš. Saskaņā ar apvienotajiem *BGB* 195. panta noteikumiem tā jaunajā redakcijā un *EGBGB* 229. panta 6. punkta ceturtās daļas noteikumiem no minētā prasījuma noilguma termiņš tagad ir trīs gadi. Šis termiņš sākās 2002. gada 1. janvārī un ar šīs prasības celšanu tas tika pārtraukts līdz tā izbeigšanās brīdim 2004. gada 31. decembrī.

48 Tiktāl, ciktāl atbildētāja atsaucas uz *BGB* 196. pantu tā iepriekšējā redakcijā, Komisija apgalvo, ka šis noteikums ietver izsmeļošu uzskaitījumu, tā ka uz visiem tiem prasījumiem, kas nav skaidri minēti šajā redakcijā, neattiecas īsāks noilguma termiņš. Šī noteikuma pamatideja — domāta, lai ikdienas dzīves darījumiem, kas reti noved pie maksājuma pierādījuma, piemērotu īsu noilguma termiņu, — nav attiecināma pēc analoģijas uz Komisijas strīdīgo projektu finansējumu.

49 Atbildētāja iebilst, ka Komisijas prasījums ir zudis, jo šajā gadījumā noilgums iestājās līdz prasības celšanai. Tā apgalvo, ka tādas kultūras iniciatīvas, kādas tika uzsāktas ar abiem strīdīgajiem projektiem, lielā mērā ir atkarīgas no tā, vai tiek piešķirtas subsīdijas. Tomēr šajā nozarē pastāv īpaša tiesiskās drošības nepieciešamība, jo ar atmaksas prasībām tika izdarīts nozīmīgs finansiāls spriediens uz [atbalsta] saņēmēju. Tādējādi bija atbilstoši piemērot pēc analoģijas *BGB* 196. panta, tā iepriekšējā redakcijā, noteikumus par saīsināto noilguma termiņu.

50 Atbildētāja precizē, ka tās intereses ir pielīdzināmas debitoru interesēm, no kuriem tika atgūti šajā noteikumā minētie prasījumi, proti, tie, kas rodas no vispārējas tirdzniecības apmaiņas, kuriem ir vajadzība pēc tiesiskās drošības, ko nodrošina, pateicoties saīsinātam noilgumam. Atbildētājas iesaistīšanās strīdīgajos kultūras projektos bija saistīta ar nozīmīgām ekonomiskām interesēm un ar konkrētu finansiālu ietekmi. Vācijas tiesībās ir pazīstams princips par minētā 196. panta piemērošamu pēc analoģijas, tiesību normas par noilgumu neietver nekādu

izsmeļošu uzskaitījumu, jo likumdevējs nebija varējis detalizēti reglamentēt visas Eiropas subsīdijas piešķiršanas īpatnības.

Pirmās instances tiesas vērtējums

51 Lai pārbaudītu, vai šajā gadījumā ir iespējams piemērot *BGB* 196. pantu tā iepriekšējā redakcijā tieši vai pēc analoģijas, ir jāatgādina, ka šajā normā ir paredzēts īsāks noilguma termiņš prasījumiem, kas tajā ir detalizēti uzskaitīti.

52 Tomēr izrādās, ka šajā normā nav minētas nedz atprasījuma tiesības uz tām summām, kuras samaksātas kā Kopienas subsīdijas, nedz arī šajā nolūkā samaksāto avansu atmaksa. Tātad šajā gadījumā tā nav piemērojama tieši.

53 Attiecībā uz iespējamo piemērošanu pēc analoģijas — tā ir atļauta Vācijas tiesībās, ja attiecīgajā tiesiskajā regulējumā ir izlaidums, un faktiskajai un juridiskajai izvērtējamajai situācijai ir jābūt salīdzināmai ar to, kuru faktiski reglamentē likums. Ar piemērošanu pēc analoģijas tiek tostarp prezumēts, ka ir ļoti iespējams, ka, ja likumdevējam būtu jāaizpilda šis izlaidums un, ņemot vērā attiecīgās intereses, tas to izdarītu, iekļaujot strīdīgo gadījumu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā (Federālās tiesas civillietās *BGHZ* 105. sējums, 140. un 143. lpp.; 110. sējums, 183. un 193. lpp., un 120. sējums, 239. un 252. lpp.).

54 Tomēr, kā arī tas izriet no *BGB* pamatojuma, šī kodeksa 196. pants tā iepriekšējā redakcijā balstīts uz pieņēmumu, ka ikdienas darījumus parasti raksturo vairāk tieši

maksājumi un attaisnojuma dokumentu iztrūkums vai to ātra iznīcināšana un pusēm nevar pamatoti būt pienākums glabāt 30 gadus pierādījumus par šāda veida līguma noslēgšanu un izpildi.

55 Ņemot vērā iepriekš minēto, šajā gadījumā atbilstīgajā teksta redakcijā nav konstatējams izlaidums.

56 Faktiski *BGB* 196. pantā tā iepriekšējā redakcijā īsāks noilguma termiņš bija paredzēts tikai to avansu atmaksai, kuri tika piešķirti ar darbinieku, ar strādnieku vai ar advokātu noslēgtā līguma ietvaros. Atbildētāju kā uzņēmējsabiedrību nevar pielīdzināt nevienai no šīm skaidri noteiktajām personu kategorijām. Kā uzņēmējsabiedrību to arī nevar uzskatīt par tādu, kurai ir nepieciešama īpaša aizsardzība, kas tiek nodrošināta, pateicoties saīsinātiem noilgumiem.

57 Turklāt strīdīgo kultūras projektu Kopienas finansējumu nevar uzskatīt par ikdienišķu darījumu. Faktiski šie projekti, kuriem ir ievērojama finansiāla nozīme, ir pamatoti ar sarežģītiem līgumiem, tai skaitā apjomīgiem pielikumiem, kuros paredzētas tehniskas un finansiālas pārbaudes un kas uzliek pienākumu atbildētājai iesniegt detalizētus pierādījumus par tās izmaksām, lai panāktu to kompensāciju.

58 Tādējādi pamats par Komisijas apgalvotā prasījuma noilgumu arī ir jānoraida.

Par tiesību zaudēšanu

Lietas dalībnieku argumenti

59 Komisija norāda, ka pretēji atbildētājas apgalvojumiem tā nav atteikusies no sava prasījuma. Faktiski vispārējā Komisijas nostāja neļāva atbildētājai domāt, ka tā neatprasīs savu prasījumu. Tāpat atbildētājai nebija tiesību uz tiesiskās paļāvības aizsardzību, jo Komisija iepriekš minētajos tehniskajos slēdzienos precizēja, ka strīdīgie projekti neatbilda kvalitātes prasībām. Tādējādi atbildētājai vajadzēja sagatavoties tam, ka būs jāatmaksā attiecīgās summas.

60 Atbildētāja uzskata, ka tā varēja likumīgi uzskatīt, ka Komisija neizmantos savas atprasījuma tiesības. Tātad Komisija ir atteikusies no šīm tiesībām. Faktiski, ņemot vērā Komisijas vispārējo rīcību, atbildētāja varēja uzskatīt, ka tā ir atteikusies no savām tiesībām, jo tā septiņu gadu laikā, proti, laikā starp minēto pārbaudes ziņojumu izstrādi un 2004. gada decembra beigām, nebija veikusi nevienu pasākumu, lai atprasītu attiecīgo summu atmaksu tiesas ceļā. Atbildētāja piebilst, ka tā varēja likumīgi paļauties uz šo atteikšanos [no tiesībām], jo kopš septiņiem gadiem Komisija bija norādījusi attiecīgos projektus Eiropas Savienības interneta mājas lapā, tādējādi tos izmantojot saviem pašas nolūkiem. Tāpat ir arī jāņem vērā apstāklis, ka projektus nevarēja īstenot bez Komisijas finansiāla atbalsta un ka atbildētājas finansiālā labklājība bija atkarīga no iespējas paturēt finansiālo atbalstu. Šajā ziņā atbildētāja uzsver strīdīgo subsīdiju īpašo raksturu kā "zaudētās subsīdijas". No tā atbildētāja secina, ka prasība par to atmaksu ir ceļama nekavējoties, kas netika darīts šajā gadījumā.

61 Saskaņā ar atbildētājas teikto atsaucei uz pārbaudes ziņojumiem nav nozīmes, jo Komisijas izraudzītie un pilnvarotie eksperti neveica neatkarīgus un profesijas normām atbilstošus ekspertīzes ziņojumus. Konkrēti netika veikta detalizēta projektu īstenošanas laikā atbildētājas sniegto argumentu pārbaude.

62 Attiecībā uz projektu *Donna* eksperta ziņojuma nodošanas datums, t.i., 1998. gada 26. jūnijs, lika domāt, ka Komisija vēlējās izvairīties no atbildētājas sniegto argumentu pārbaudes. Faktiski sanāksmes, kas notika šajā datumā, laikā atbildētājas pārstāvji atbildēja uz Komisijas ekspertu jautājumiem. Tomēr Komisija šīs sanāksmes protokolu iesniedza neilgi pirms savas atmaksas prasības nodošanas. Tas pats attiecās arī uz projektu *DCC*: 1997. gada 17. decembrī Komisija nosūtīja ieinteresētajām personām tehnisko ziņojumu un 1997. gada 23. decembrī tā lauza līgumu.

63 Šajā sakarā atbildētāja atzīst, ka tā nebija vēl prasījusi atmaksāt summas, uz kurām tai, pēc tās domām, bija atprasījuma tiesības kā uz savu izmaksu atmaksu (ECU 352 800 par projektu *DCC* un ECU 110 781,45 par projektu *Donna*), jo tā uzskatīja, ka Komisija neatprasīs savu prasījumu. Faktiski tajā laikā abas puses bija netieši vienojušās atstāt lietas tādā stāvoklī, kādā tās bija, lai nonāktu pie katrai pusei pieņemama situācijas risinājuma (*pactum de non petendo*). Tādējādi atbildētājas rīcība bija apliecinājums tam, ka tā paļāvās uz Komisijas bezdarbību šajā ziņā.

Pirmās instances tiesas vērtējums

64 Kopumā ir jānoraida atbildētājas apgalvojums, ka abas puses tajā laikā netieši bija vienojušās atstāt lietas tādā stāvoklī, kādā tās bija, lai nonāktu pie katrai no pusēm

pieņemamas situācijas risinājuma. Faktiski runa ir par apgalvojumu, kas nav pamatots ne ar vienu no lietā esošajiem faktiem. Lai arī Komisija šo apgalvojumu apstrīdēja pilnībā, atbildētāja neiesniedza nevienu konkrētu pierādījumu, kas ļautu izdarīt secinājumu par to, ka bija abpusēja atteikšanās no prasījuma klusējot.

65 Katrā ziņā ir jāpiebilst, ka, ņemot vērā strīdīgo summu nevienlīdzīgo apjomu, proti, pirmkārt, Komisijas prasītie EUR 180 000 kā atmaksa un, otrkārt, atbildētājas prasītie EUR 650 000 kā izmaksu kompensācija, nešķiet ticams šāds secinājums par *pactum de non petendo*. Turklāt pat Pirmās instances tiesā atbildētāja neizvirzīja sava iespējamā prasījuma kompensēšanu ar Komisijas prasījumu, bet aprobežojās ar apgalvojumu, ka "tā patur sev tiesības prasīt no Komisijas atlikušo summu samaksu". Tomēr saskaņā ar *BGB* 215. panta jauno redakciju atbildētājas iespējamā prasījuma noilgums nekavēja tai minēt šo prasījumu kā kompensāciju šīs prāvas ietvaros.

66 Turpinājumā ir jākonstatē, ka Vācijas tiesībās tiesību zaudēšanas princips ir ticis attīstīts ar judikatūru *BGB* 242. panta ietvaros, kas uzliek pienākumu līgumslēdzējām pusēm izpildīt viņu līgumu atbilstoši labticības un savstarpējas uzticēšanās prasībām, kas parasti tiek atzītas privātpersonu tiesiskajās attiecībās. Saskaņā ar šo judikatūru kreditors zaudē savas prasījuma tiesības saskaņā ar līgumu, ja tas ilgā laika posmā, ņemot vērā tā vispārējo izturēšanos, nav to atprasījis, tad debitors var uzskatīt, ka šis prasījums netiks atprasīts nākotnē (*BGHZ* 91. sējums, 62. un 71. lpp.; 105. sējums, 290. un 298. lpp., un it īpaši 146. sējums, 217., 220. un 221. lpp.).

67 Tādējādi, pirmkārt, ir jāpārbauda perioda, kurā kreditors ir atturējies īstenot savas atprasījuma tiesības, ilgums, turklāt bezdarbības perioda piemērotība ir atšķirīga katrā individuālā gadījumā. Otrkārt, ir jāņem vērā prasījuma veids un apmērs, kas

var ietilpt vai nu privāttiesību, vai nu publisko tiesību jomā, un, visbeidzot, paļāvības, ko radījusi kreditora izturēšanās, intensitāte, kā arī debitora aizsardzības nepieciešamības apmērs.

68 Attiecībā uz Komisijas bezdarbības perioda ilgumu šajā gadījumā ir jākonstatē, pirmkārt, ka šī bezdarbības perioda sākums ir jānosaka ar 1998. gada 1. novembri. Faktiski saskaņā ar šī sprieduma 24. punktā minēto paziņojumu par maksājumu un paziņojumu par debetu, Komisija skaidri un nepārprotami bija prasījusi atbildētājai ar brīdinājuma vēstuli atmaksāt summu ECU 179 337 apmērā līdz 1998. gada 31. oktobrim.

69 No tā izriet, ka jebkuram citam elementam līdz šim datumam — it īpaši atbildētājas kritizētajam veidam, kādā tika veikti iepriekš šī sprieduma 18.–22. punktā minētie tehniskie un pārbaudes ziņojumi, — nav nozīmes, izlemjot jautājumu, vai Komisija atteicās no savām tiesībām uz prasījuma atprasījumu, kas tika prasīts 1998. gada 31. oktobrī, tikai tāpēc, ka tā atturējās to atprasīt tiesas ceļā līdz 2004. gada 24. decembrim.

70 Turpinājumā ir jākonstatē, ka Komisija, ceļot šo prasību pēc vairāk nekā sešiem gadiem pēc 1998. gada 31. oktobra brīdinājuma vēstules, ir ievērojusi speciālo noilguma termiņu, kas bija sākotnēji 30, pēc tam trīs gadi (skat. iepriekš šī sprieduma 44.–46. punktu), kas piemērojams šajā gadījumā. Tomēr kreditoram nevarētu liegt pilnībā izmantot noilguma termiņa radīto priekšrocību, it īpaši ja tas ir nosacīti īss salīdzinājumā ar 30 gadiem.

71 Ir jāpiebilst, ka atbildētājai saskaņā ar *Handelsgesetzbuch* (Vācijas Komerclikums, turpmāk tekstā — "*HGB*") 257. panta 1. punkta 4) apakšpunktu un 4. punktu un *Abgabenordnung* (Vācijas Nodokļu kodekss, turpmāk tekstā — "*AO*") 147. panta 1. punkta 4) apakšpunktu un 3. punktu bija jāuzglabā desmit gadus ikviens

grāmatvedības dokuments, kas attiecās uz projektu *DCC* un *Donna* īstenošanu. Kaut arī pienākuma uzglabāt šos grāmatvedības dokumentus laiks tika pagarināts līdz desmit gadiem tikai ar likuma, kas groza vairākus 1998. gada 19. decembra fiskālos tiesiskos regulējumus (*BGBl.*. 1998 I, 3816. lpp.) 2. un 4. pantu, šis jaunais desmit gadu termiņš bija piemērojams saskaņā ar šī paša likuma 3. un 5. pantu, tāpēc ka agrākais termiņš [dokumentu] uzglabāšanai 1998. gada beigās vēl nebija beidzies. Tā kā projekti *DCC* un *Donna* tika pabeigti 1997. gadā, bija jāsaglabā uz tiem attiecošies grāmatvedības dokumenti 6 gadus saskaņā ar iepriekšējiem *HGB* un *AO* noteikumiem, un 1998. gada beigās šis termiņš vēl nebija beidzies.

72 Atbildētāja Pirmās instances tiesā neapgalvoja, ka tai ir piemērojami īsāki speciālie [dokumentu] uzglabāšanas termiņi, kas jau bija beigušies līdz šīs prasības celšanai. Savukārt tā ir atsaukusies uz 1980. gada 18. augusta *Sozialgesetzbuch X* 45. pantu (Vācijas Sociālā nodrošinājuma kodekss, X daļa) (*BGBl.* 1980 I, 1469. lpp., un 2001 I, 130. lpp.) un *BVwVfG* 48. pantu (skat. iepriekš šī sprieduma 43. punktu), saskaņā ar kuriem administratīvo iestāžu rīcībā principā attiecībā uz saņēmēju bija tikai viena gada termiņš, lai anulētu [saņēmējam] labvēlīgu prettiesisku administratīvu aktu.

73 Šajā ziņā pietiek atzīmēt, ka šis viena gada termiņš ir raksturīgs tām administratīvajām procedūrām, kuru ietvaros valsts administrācija var rīkoties, pamatojoties uz vienpusēju administratīvu aktu. Noteikumiem, uz kuriem atbildētāja atsaucas, savukārt nav nekādas nozīmes konkrētajā gadījumā, ņemot vērā, ka Komisija un atbildētāja deva priekšroku līgumattiecību nodibināšanai, atbilstoši kuru noteikumiem Komisija nebija tiesīga pieņemt šādus aktus.

74 No tā izriet, ka vairāk nekā sešu gadu laika posms no brīdinājuma vēstules [nosūtīšanas] atbildētājai līdz šīs prasības celšanai konkrētās lietas apstākļos nešķiet pietiekami ilgs, lai izraisītu Komisijas [pie]prasītā prasījuma zaudēšanu.

75 Attiecībā uz šī prasījuma apmēru atbildētāja nav iesniegusi nevienu faktu, no kura būtu redzams, ka Komisijai vajadzēja attiecīgo atprasījuma tiesību raksturīgo pazīmju vai summas dēļ atteikties no sava prasījuma.

76 Attiecībā uz iespējamo paļāvību, ko atbildētājai ir radījusi Komisijas rīcība, ir jākonstatē, ka lietas materiālos nav liecības par nevienu tādu aktu, ar ko Komisija, neskarot tās bezdarbību vairāku gadu garumā, būtu izrādījusi nodomu atteikties no savām atprasījuma tiesībām. Tieši pretēji, kā tas izriet no Eiropas Ombuda paziņojuma, ar ko noslēdz 2000. gada 27. aprīlī atbildētājas iesniegtās sūdzības [izskatīšanas] procedūru, Komisija bija nepārprotami darījusi zināmu Ombudam, ka tā īstenos savas atprasījuma tiesības tiesas ceļā.

77 Turklāt atbildētāja tika uzskatīta par tādu, kas kā apdomīgs un prātīgs tirgus dalībnieks zināja par Vācijas saistību tiesību reformu kopš tās stāšanās spēkā 2002. gadā. Tādējādi tā varēja sagaidīt, ka Komisija pilnībā izmantos jauno noilguma termiņu, kas beigtos 2004. gada 31. decembrī (skat. šī sprieduma 44.–46. punktu). Tas, ka Komisija izvēlējās nevērsties tiesā sava prasījuma atgūšanai, nekādā gadījumā nevarēja atbildētājai radīt tiesisko paļāvību, ka tā neīstenos savas atprasījuma tiesības. Katrā ziņā atbildētāja nav teikusi, ka Komisija ar savu rīcību to būtu kavējusi celt saprātīgā laikā prasību sakarā ar maksājumu.

78 Visbeidzot, attiecībā uz nepieciešamību par atbildētājas aizsardzību, tā kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību ietilpst mazo un vidējo uzņēmumu kategorijā, tāpēc šajā jautājumā tā ir skaidri jānodala no *Ploenzke* akciju sabiedrības, kas aktīvi darbojās pasaules mērogā.

79 Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka tas vien, ka sabiedrība debitors ir mazs uzņēmums, nav pietiekami, lai varētu atzīt, ka tās kreditors ir atteicies no sava prasījuma, ja vien šis kreditors ar savu rīcību nav sekmējis debitora finansiālā stāvokļa pasliktināšanos. Tomēr nekas lietas materiālos neļauj secināt, ka Komisija būtu šādi rīkojusies laika posmā no 1998. gada 1. novembra līdz šīs prasības celšanai.

80 Turklāt atbildētāja nevar noderīgi atsaukties uz pieredzes trūkumu, kā mazam uzņēmumam īstenojot abus Komisijas finansētos projektus. Faktiski *B.*, agrākais atbildētājas vadītājs un tās profesionālās komandas biedrs, kas aktīvi darbojās abos šajos projektos (skat. šī sprieduma 12. punktu), parakstīja līgumus *DCC* un *Donna Ploenzke* vārdā kā šīs pēdējās minētās sabiedrības nodaļas vadītājs. Turklāt *B.* ir norādīts kā viens no *Ploenzke* pārstāvjiem *DCC* līguma pielikumā un kā vienīgais *Ploenzke* pārstāvis līguma *Donna* pielikumā. Ņemot vērā šo personīgo saikni starp abām sabiedrībām, nešķiet, ka atbildētājai objektīvi būtu īpašas aizsardzības nepieciešamība attiecībā uz Komisijas pieprasīto prasījuma atprasījumu.

81 Tādējādi, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus, pamats par tiesību zaudēšanu nav pieņemams.

82 No visa iepriekš minētā izriet, ka pirmā *IIC* izvirzītā pamatu virkne ir jānoraida. Tā rezultātā ir jākonstatē, ka Komisijas prasītais prasījums ir pamatots. Tomēr vēl ir jānosaka, kuras izmaksas ir kompensējamas abu attiecīgo projektu ietvaros.

Par kompensējamām izmaksām projektu DCC *un* Donna *ietvaros*

Ievada apsvērumi

83 Ir jāatgādina, ka iespējamās Komisijas atprasījuma tiesības uz samaksāto avansu atmaksu izriet no katra līguma II pielikuma 4.3. punkta. Faktiski šis līguma noteikums sniedz šādas tiesības, ja kopējais finansiālais atbalsts, kas Komisijai jāmaksā par projektiem, kāds tas šajā gadījumā izriet no grāmatvedības pārbaudes, ir mazāks par jau veiktajiem maksājumiem par projektiem. Saskaņā ar minēto 4.3. punktu tādējādi ir jāpārbauda, vai atbildētājas saņemto avansa maksājumu summas pārsniedz attaisnoto izmaksu summu.

84 Šajā ziņā šķiet, ka Komisija nav apstiprinājusi nevienu no izmaksu posteņiem, ko tai iesniedza atbildētāja *DCC* projekta ietvaros, jo atbildētāja prasīja atmaksāt kopējo summu DEM 1 960 943 apmērā, ko veidoja personāla (DEM 834 568), apakšlīguma (DEM 618 631), aprīkojuma (DEM 384 018), ceļa (DEM 32 682) izmaksas, izmaksas par materiālu iegādi (DEM 35 017) un vispārējās izmaksas (DEM 56 027) apmērā.

85 Projekta *Donna* ietvaros Komisija atzina par kompensējamām tikai summu DEM 46 300,18 apmērā, lai arī atbildētāja tika prasījusi atmaksāt kopējo summu DEM 646 809 apmērā, ko veidoja personāla (DEM 227 998,39), apakšlīguma (DEM 257 659), aprīkojuma (DEM 106 871), ceļa (DEM 22 659) izmaksas, izmaksas par materiālu iegādi (DEM 9236) un vispārējās izmaksas (DEM 22 385) apmērā.

86 Šajā sakarā atbildētāja pārmet Komisijai tās pretrunīgo rīcību, jo tās atmaksas prasība ir pretrunā faktam, ka visi līgumu pakalpojumi tika sniegti pēc visiem

noteikumiem. Turklāt tā apgalvo, ka visas tās izmaksas, kuras tā bija iesniegusi Komisijai, lai tās tiktu kompensētas, bija attaisnotas.

Par Komisijas pretrunīgo rīcību

— Lietas dalībnieku argumenti

87 Komisija uzskata, ka tās rīcība, kas sastāv no atbildētājai samaksāto avansa maksājumu atprasījuma, nav pretrunīga. Faktiski strīdīgie projekti beidzās ar zaudējumu, jo netika izpildīti kvalitātes kritēriji.

88 Katrā ziņā minēto izmaksu kompensācija nebija atkarīga no tā, vai projekta iznākums būs veiksmīgs vai neveiksmīgs. Faktiski neatkarīgi no projektu izdošanās atbildētāja nebija ņēmusi vērā, ka Komisijai bija atprasījuma tiesības, jo minētās izmaksas nebija attaisnotas katra līguma II pielikuma 1. un 5. punkta nozīmē. Tādējādi vienīgais izšķirošais elements bija atbildētājas spēja pierādīt izmaksu attaisnojamību, ko tā netika izdarījusi.

89 Atbildētāja apstiprina, ka tā ir korekti un pilnībā sniegusi abos līgumos ietvertos pakalpojumus. Faktiski Komisija pašlaik izmanto atklātībā abu projektu rezultātus Eiropas Savienības mājas lapā. Šajā mājas lapā ir norāde uz Saprašanās memorandu par Eiropas kultūras mantojumu, kurā Komisija pateicās *B.* par ieguldīto darbu, kas ir sekmējis Saprašanās memoranda mērķu īstenošanu. Projekts *DCC* tika minēts, ilustrējot *B.* nopelnus. Turklāt 1998. gada 16. marta vēstulē Komisija pateicās

atbildētājai par tās ieguldījumu Saprašanās memorandā un tādējādi abos projektos. Ir nozīme tam, ka Komisija netika izņēmusi atsauces uz abiem projektiem mājas lapā un tātad tā nav distancējusies no šo projektu ietvaros sasniegtajiem mērķiem.

90 Atbildētāja piebilst, ka ziņojumi, programmas, kā arī šiem projektiem izstrādātie līdzīgie un digitālā formā [pārveidotie] materiāli tika piegādāti un izvirzītās personāla izmaksas faktiski tika veiktas. Projektu īstenošanas laikā atbildētājai netika iesniegta neviena no šobrīd prasībā minētajām sūdzībām. Komisijas minēto līgumnosacījumu vienīgais mērķis bija atvieglot abu projektu ietvaros veikto izmaksu pierādīšanu un pārbaudi.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

91 Atbildētāja uzskata pēc būtības, ka projektu *DCC* un *Donna* panākumi paši par sevi izslēdz Komisijas tiesības uz atprasījumu, jo šīs tiesības ir pamatotas ar pilnībā formāliem apsvērumiem par attaisnojamību.

92 Šim apgalvojumam nevar piekrist.

93 Faktiski Komisijai saskaņā ar EKL 274. pantu ir saistošs pienākums par Kopienas resursu pareizu finanšu vadību. Kopienas finanšu atbalstu piešķiršanas sistēmā šo atbalstu izlietojums ir pakļauts noteikumiem, kas var novest pie daļējas vai pilnīgas jau piešķirtā atbalsta atmaksāšanas. Tātad finansiālā atbalsta saņēmējs, kura

pieteikumu Komisija ir apstiprinājusi, šī iemesla dēļ nesaņem nekādas noteiktas tiesības uz visu atbalsta maksājumu, ja viņš neievēro nosacījumus, no kādiem ir atkarīgs atbalsts (Pirmās instances tiesas 1997. gada 14. jūlija spriedums lietā T-81/95 *Interhotel*/Komisija, *Recueil*, II-1265. lpp., 62. punkts, un 1999. gada 29. septembra spriedums lietā T-126/97 *Sonasa*/Komisija, *Recueil*, II-2793. lpp., 59. punkts).

94 Šajā sakarā Tiesa ir nospriedusi, ka saskaņā ar pamatprincipu, kas reglamentē Kopienas finansiālus atbalstus, Kopiena var sniegt dotācijas tikai attiecībā uz faktiski veiktajām izmaksām. Tādējādi, lai Komisija varētu veikt kontroles funkciju, Kopienas finanšu atbalsta saņēmējiem jābūt spējīgiem pierādīt projektos, kuriem atbalsts ir piešķirts, norādīto izmaksu faktisko raksturu un Kopienas atbalstu saņēmēju uzticamas informācijas sniegšana ir vajadzīga kontroles un pārbaudes sistēmas, kas ir izveidota, lai pārbaudītu, vai šo atbalstu piešķiršanas nosacījumi ir izpildīti, labai funkcionēšanai. Tātad, lai attaisnotu konkrētas dotācijas piešķiršanu, nav pietiekami pierādīt, ka projekts ir izpildīts. Atbalsta saņēmējam ir turklāt jāsniedz pierādījumi, ka tas ir iekļāvis tādas izmaksas, kas atbilst attiecīgā atbalsta piešķiršanai paredzētajiem nosacījumiem, jo tikai pienācīgi pamatotus izdevumus var uzskatīt par attaisnotiem. Pienākums ievērot noteiktos finanšu noteikumus ir viena no būtiskām saņēmēja saistībām, un tādējādi tas ir Kopienas finanšu atbalsta piešķiršanas nosacījums (šajā sakarā skat. Tiesas 2006. gada 19. janvāra spriedumu lietā C-240/03 P *Comunità montana della Valnerina*/Komisija, Krājums, I-731. lpp., 69., 76., 78., 86. un 97. punkts).

95 Tiesa ir arī nospriedusi, ka līgumā par Kopienas subsīdiju paredzētajam pienākumam noteiktā veidā un termiņos Komisijai iesniegt iespējami attaisnojamo izmaksu sarakstus ir imperatīvs raksturs un ka prasībai iesniegt šos sarakstus pienācīgā veidā nav cita mērķa kā ļaut, lai Komisijas rīcībā ir dati, kas vajadzīgi, lai pārbaudītu, vai Kopienas atbalsts ir ticis izlietots saskaņā ar līguma noteikumiem (šajā sakarā skat. Tiesas 2006. gada 26. janvāra spriedumu lietā C-279/03 OP *Implants*/Komisija, Krājumā nav publicēts, Krājums, I-16.* lpp., 36. un 37. punkts).

96 Turklāt Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda un Eiropas Sociālā fonda finansējuma ietvaros Tiesa ir uzsvērusi tā noteikuma nozīmīgumu, saskaņā ar ko vienīgi tie izdevumi, kas veikti atbilstoši Kopienu tiesību normām, tiek segti no Kopienu budžeta, tā ka Komisija pārkāpumu gadījumā var samazināt vai atcelt Kopienu fianansiālu atbalstu. Saskaņā ar Tiesas teikto, pat ja pārkāpumi ir tīri "tehniska" rakstura, kuriem nav konkrētu finansiālu seku, tie var būtiski ietekmēt Savienības finansiālās intereses, kā arī Kopienu tiesību ievērošanu un tādējādi attaisnot to, ka Komisija izdara finansiālus labojumus (Tiesas 2005. gada 15. septembra spriedums lietā C-199/03 Īrija/Komisija, Krājums, I-8027. lpp., 26., 27., 29. un 31. punkts).

97 No šīs judikatūras izriet, ka faktu, ka Komisija ir pastāvējusi uz to, lai atbildētāja skrupulozi ievērotu savus pienākumus jautājumā par izmaksu situāciju un veikto izmaksu attaisnojumu, nevar kvalificēt par formālu [pieeju]. Drīzāk atbildētājai ir jāpierāda, ka patiešām ir tikuši ievēroti tās pienākumi par grāmatvedības attaisnojumu.

98 Šo secinājumu nemaina noteikumi par pierādīšanas pienākumu. Saskaņā ar šiem noteikumiem tas patiešām tā ir, ka Komisijai kā prasītājai ir jāpierāda savu atprasījuma tiesību pamatotība (*Bundesgerichtshof* (Federālā Augstākā tiesa, Vācija) 1991. gada 14. janvāra spriedums, *II ZR* 190/89, *BGHZ* 113. sējums, 222. un 226. lpp.) tā, ka tai tas ir jāizdara pārliecinoši, un iebildumu gadījumā jāpierāda, ka tās maksājumi ir pārsnieguši izmaksājamo finansiālo atbalstu.

99 Tomēr Komisijai ir vienīgi jāatlīdzina tās izmaksas, kas tika veiktas atbilstoši līguma nosacījumiem un kas tostarp ir pienācīgi pamatotas. Tikai gadījumā, kad atbildētāja ir iesniegusi atbilstīgos izmaksu sarakstus, Komisijai vajadzības gadījumā ir jāpierāda, ka tai nav jākompensē veiktie izdevumi, jo līguma izpilde nav pilnīga vai arī izmaksu saraksti nav precīzi (šajā sakarā skat. ģenerāladvokātes Kokotes

[*Kokott*] secinājumus Tiesas 2005. gada 17. marta spriedumam lietā C-294/02 Komisija/*AMI Semiconductor Belgium* u.c., Krājums, I-2175. un I-2178. lpp., 174. un turpmākie punkti).

100 Tostarp, runājot par iespējamo attiecīgo projektu apgalvoto izdošanos, ir jāpiebilst, ka atbildētāja tiesas sēdē atzina, ka lietas materiālos nebija tādas [informācijas], kas apliecinātu šādu izdošanos jautājumā par projekta *DCC* ietvaros izvēlētā kultūras satura digitalizāciju vai jautājumā par virtuālā foruma izveidošanu projekta *Donna* ietvaros. Atbildētāja pat tika runājusi tiesas sēdē par šo projektu neizdošanos, kas bija saistīta ar to, ka 1997. gadā nebija pietiekami daudz lietotāju, kuriem būtu piekļuve ātram internetam, un ka bija jāizmanto modēmi, kas pavisam nebija pielāgoti.

101 Kaut arī atbildētāja tomēr apgalvo, ka abu projektu rezultāti tika izmantoti reklāmas nolūkos Eiropas Savienības mājas lapā, Komisija savā atbildes rakstā pierādīja (21.–29. punkts), ka minētajā lapā pieejamā informācija attiecās uz projektu īstenošanas sākumu (1997. gads) un tajā nebija pausts viedoklis par to iespējamo iznākumu. Visbeidzot, sakaņošanas memoranda par Eiropas kultūras mantojumu izvilkumos un konkrētāk, pateicībās, uz kurām atsaucas atbildētāja, arī netika pausts viedoklis par projektu panākumiem.

102 Visbeidzot, tas tā ir, ka saskaņošanas memoranda par Eiropas kultūras mantojumu kontekstā agrākais atbildētājas vadītājs *B.* ir minēts "4. darba grupas — Prioritātes digitāla satura pakalpojumu sniegšanai kultūrai" ietvaros. Tomēr, kā Komisija to pamatoti atzīmēja, *B.* personīgais ieguldījums projektā "Multivide izglītībai un tās izmantošana integrētā kultūrā" tika atzīmēts vienīgi vispārējas pateicības ietvaros visiem *DCC* projekta dalībniekiem. Tāpat 4. darba grupas galīgais ziņojums neapstiprina projekta *DCC* objektīvo rezultātu, jo šo ziņojumu veica pats *B.* Turklāt

Komisijas izmantotais formulējums 1998. gada 16. marta vēstulē, paužot pateicību atbildētājai par ieguldītajām pūlēm, ir tikai pieklājības izpaudums un nenozīmē, ka 4. darba grupa ir piedzīvojusi patiešām konkrētu un reālu veiksmi.

103 No visa iepriekš minētā izriet, ka pamats par Komisijas pretrunīgo rīcību ir jānoraida.

Par paziņoto izmaksu attaisnojamību

104 Runājot par izdevumu kategorijām, kuras varēja tikt veiktas, izpildot projektus *DCC* un *Donna*, proti, tiešās izmaksas (personāla, apakšlīgumu, aprīkojuma, pārcelšanās izmaksas un izmaksas par materiālu iegādi) un netiešās izmaksas (vispārējās izmaksas), ir jāatgādina, ka katra līguma II pielikuma 1.2. punktā kompensējamās izmaksas ir definētas kā izdevumi, kas patiešām ir vajadzīgi katram projektam, kas var tikt pierādīti un kas ir veikti projektu laikā.

105 No tā izriet, ka atbildētājai bija jāsniedz pierādījums (skat. iepriekš šī sprieduma 99. punktu), ka Komisijai paziņotās izmaksas patiešām bija izmaksas, kas bija nepieciešamas un radušās projektu īstenošanas laikā. Turklāt, iesniedzot šo pierādījumu, atbildētājai bija jāizpilda līguma īpašās prasības, kas atbilst katrai izmaksu kategorijai.

106 Šajā sakarā atbildētāja pārmet Komisijai nelojālu rīcību, jo tā ir pieprasījusi iesniegt detalizētus dokumentus pēc gandrīz septiņu gadu perioda, neņemot vērā to, ka šie dokumenti varētu būt pazuduši, vai tos būtu iespējams atjaunot ar grūtībām tāpēc, ka iepriekšējais atbildētājas vadītājs *B.* nomira 1999. gadā. Atbildētāja apliecina, ka tā

ir sniegusi Komisijai gan projektu īstenošanas laikā, gan tūlīt pēc abu projektu īstenošanas prasīto dokumentu kopumu, kas pierāda visu radušos izmaksu attaisnojamību. Atbildētājai iesniegtie dokumenti, kas daļēji minēti prasības pieteikumā un pievienoti tās pielikumā, ir pietiekams pierādījums kompensējamo izdevumu patiesumam.

107 Tomēr šī argumentācija nav tāda, kas atbrīvotu atbildētāju no pienākumiem, kas tai ir noteikti katra līguma II pielikuma 1.2. punktā. Tostarp pietiek atgādināt, ka atbildētājai vajadzēja saskaņā ar Vācijas tiesību atbilstīgajiem noteikumiem uzglabāt desmit gadus visus grāmatvedības dokumentus par projektu *DCC* un *Donna* īstenošanu (skat. iepriekš šī sprieduma 71. punktu).

108 Ir jāpiebilst, ka izšķirošais jautājums jautājumā par atbildētājas paziņoto izmaksu attaisnojamību ir, vai tā ir pamatojusi šīs izmaksas 1997. un 1998. gadā, proti, abu projektu beigās. Uz to attiecošies attaisnojošie dokumenti tika pievienoti procesuālajiem rakstiem, kurus lietas dalībnieki iesniedza Pirmās instances tiesā. Konkrēti tie ir minēti prasības pieteikuma pielikumos. Atbildētāja ir skaidri atsaukusies uz šiem pielikumiem savā iebildumu rakstā (24. punkts), nepārmetot Komisijai, ka tā ir iznīcinājusi vai ar nodomu nav sniegusi atbilstīgos dokumentus, ko atbildētāja tai ir iesniegusi prasītajā termiņā, bet kurus tā nevar no jauna iesniegt šobrīd. Atbildētājas piezīme, saskaņā ar ko šādi dokumenti ir pievienoti prasības pieteikumam "tikai daļēji", katrā ziņā ir pārāk neskaidra, lai atbildētāju varētu atbrīvot no tās pienākuma pamatot paziņotās izmaksas.

109 Tādējādi dažādo izmaksu kategoriju attaisnojamība ir nosakāma, pamatojoties uz procesuālajiem rakstiem starp pusēm, tai skaitā prasības pieteikumam un iebildumu rakstam pievienotajiem dokumentiem.

— Personāla izmaksas

110 Projekta *DCC* ietvaros atbildētāja paziņoja DEM 834 568 par šādām personām: *C.* (*Micro Computer DOS Systemhaus*), *D.*, *E.*, *F.*, *G.* (*FORSA*), *M.* (*Leonardo*) un *W.* (*Innovative Software*).

111 Projekta *Donna* ietvaros tā paziņoja DEM 227 998,39 par *F.* un *E.*, kā arī *L.*

112 Runājot par paziņotajām izmaksām projekta *DCC* ietvaros, Komisija iebilst, ka individuālo izmaksu posteņi nav varējuši tikt apstiprināti tāpēc, ka personas, kuras it kā bija iesaistītas projekta īstenošanā, nenodarbināja atbildētāja. Tas pats attiecas uz projektu *Donna*. Katrā ziņā neviens no atbildētājas iesniegtajiem dokumentiem neatbilda formas prasībām, kas noteiktas katra līguma II pielikuma 1.3.1. punktā.

113 Atbildētāja atbild, ka atteikums atzīt personāla izmaksas ir pretrunā noslēgto līgumu jēgai un priekšmetam. Attiecībā uz pārmetumu, ka tā nav tieši nodarbinājusi attiecīgo personālu, II pielikuma 1.3.1. punkts ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tas paredz izslēgt izmaksu kompensāciju tikai gadījumā, kad šīs personas pilnībā nav saistītas ar projektu. Turklāt tā ir iesniegusi Komisijai darba stundu sarakstus, no kuriem ir skaidri redzams datums, darba laiks, darbības joma un pats projekts. Ja Komisija pieprasa, lai darba stundu saraksti tiktu apstiprināti vismaz vienu reizi mēnesī un parakstīti no projekta vadītāja puses, tā neievēro pilnībā formālo minētā II pielikuma 1.3.1. punkta raksturu.

114 Šajā ziņā pietiek uzsvērt, ka pusēm ir skaidrs, ka atbildētāja nav izpildījusi katra līguma II pielikuma 1.3.1. punktu. Saskaņā ar šo noteikumu deklarētās personāla darba stundas ir jāreģistrē un jāapliecina, vismaz reizi mēnesī apliecināto darba laiku reģistrē projekta vadītājs vai attiecīgi pilnvarots līgumslēdzēja uzņēmuma vadošais darbinieks.

115 Tomēr darba stundu saraksti, ko iesniedza atbildētāja (kas pievienoti iebildumu raksta 9. un 10. pielikumā), nav parakstīti, un to sastādītājs nav zināms. Runa ir par datora izprintētu kopiju žūksni, kuru saistība ar sniegto pakalpojumu realitāti, iztrūkstot jebkādam papildu paskaidrojumam vai pierādījumam, nav pierādīta. Faktiski neviens atbildētājas pārstāvis, prasītajā termiņā uzliekot savu parakstu, neuzņemas atbildību par stundu sarakstu satura ticamību.

116 Pretēji atbildētājas apgalvojumiem II pielikuma 1.3.1. punktā noteiktā prasība nav pretrunā ne līgumu jēgai, ne priekšmetam. Faktiski šis noteikums kalpo tam, lai nodrošinātu regulāru un laika ziņā īslaicīgu (vismaz reizi mēnesī) ticamu pamatojuma dokumentu iesniegšanu, ko parakstījuši atbildētājas kvalificēti pārstāvji par laiku, kas patiešām ir ticis veltīts no tās darbinieku puses attiecīgajiem projektiem. Tā kā Komisija nav piedalījusies attiecīgajos darbos, tās rīcībā nav citu līdzekļu, lai kontrolētu minēto personāla izmaksu pareizību.

117 No tā izriet, ka atbildētājai nav nekādu atprasījuma tiesību attiecībā uz tās iespējamām personāla izmaksām, līdz ar to nav jālemj par jautājumu, vai un — vajadzības gadījumā — saskaņā ar kādiem noteikumiem neatkarīgi līdzstrādnieki atbilstoši Vācijas tiesībām ir uzskatāmi par piederošiem pie to darba devēja personāla.

— Apakšlīgumu izmaksas

118 Projekta *DCC* ietvaros atbildētāja paziņoja DEM 618 631, kas sadalītas pa šādiem posteņiem: *McDOS, Christian Liepe Photodesign* un uz *IIC* attiecinātās *Ploenzke* izmaksas.

119 Projekta *Donna* ietvaros tā paziņoja DEM 257 659, kas sadalītas pa šādiem posteņiem: sabiedrība *Fink & Partner, D. D., B. D.* un sabiedrība *Casper Casting and Styling Agency*.

120 Attiecībā uz projektu *DCC* Komisija apstiprina, ka tā nav sniegusi iepriekšēju atļauju, kas nepieciešama saskaņā ar līguma 5. panta 1. punktu apakšlīguma slēgšanai. Katrā ziņā atbildētāja nav ievērojusi pienākumu iekļaut apakšlīgumos noteikumus, kas tai ir saistoši attiecībā pret Komisiju, tostarp iesniegt darba stundu sarakstu.

121 Attiecībā uz projektu *Donna* Komisija atgādina, ka tā ir apstiprinājusi par kompensējamām tikai izmaksas, kas attiecas *D. D.* un *B. D.*, DEM 46 300,18 apmērā. Savukārt citas apakšlīguma izmaksas tā ir atteikusies kompensēt, iztrūkstot iepriekšējai rakstiskai atļaujai.

122 Saskaņā ar atbildētājas teikto starp pusēm nav domstarpību par to, ka uzņēmumi, par kuriem tika iesniegtas šīs izmaksas, ir darbojušies projekta *DCC* ietvaros, tā kā iepriekšēja Komisijas piekrišana nebija nepieciešama, *DCC* līguma 5. pantā ir ietverti vienkārši kārtības norādījumi. Turklāt Komisija jau tika apstiprinājusi apakšlīgum-

slēdzējus, saņemot šajā nolūkā sarakstu. Atbildētājai nebija pienākuma iesniegt detalizētus sarakstus. Attiecībā uz *Ploenzke* izmaksām, to attiecināšana uz *IIC* izrietēja no iekšējas vienošanās ar *Ploenzke.*

123 Attiecībā uz projektu *Donna* atbildētāja uzskata, ka visas apakšlīgumu izmaksas ir kompensējamas. Vienošanās memoranda parakstīšana no sabiedrības *Fink & Partner* puses ļāva ievērot līguma *Donna* 5. panta 1. punkta jēgu un priekšmetu. Attiecībā uz sabiedrības *Casper Casting and Styling Agency* izmaksām rakstiska Komisijas atļauja nebija nepieciešama.

124 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar abu līgumu 5. panta 1. punkta noteikumiem atbildētājai bija ļauts noslēgt apakšlīgumus ar nosacījumu par Komisijas sniegtu rakstisku iepriekšēju atļauju, ņemot vērā, ka atbildētājai vajadzēja noteikt ikvienam apakšlīgumslēdzējam tos pašus pienākumus, kādi bija saistoši tai pašai, saskaņā ar līgumu, kas noslēgti ar Komisiju, noteikumiem.

125 Atbildētājas apgalvojums, saskaņā ar ko šis noteikums ir tikai vienkāršs kārtības priekšraksts, kura pārkāpums nevarētu ietekmēt attiecīgo izmaksu attaisnojamību, ir jānoraida.

126 Faktiski līguma prasība par iepriekšēju Komisijas atļauju attiecībā uz apakšuzņēmēju iesaistīšanos ir pamatota un vajadzīga, ņemot vērā, ka noteikto pienākumu izpilde principā ir saistoša vienam uzņēmumam, kuru Komisija ir konkrēti un individuāli izvēlējusies kā līgumslēdzēju pusi. Līdz ar to Komisijai ir jāvar kontrolēt un vajadzības gadījumā izslēgt iespējamu apakšuzņēmēja iesaistīšanu. Tādējādi tas, ka atbildētāja nav ievērojusi prasību par rakstisku iepriekšēju atļauju, ir pietiekami, lai Komisija atteiktos kompensēt uz to attiecošās izmaksas.

127 Turklāt katrā ziņā nav strīda par to, ka atbildētāja nav iesniegusi darba stundu sarakstus par tās apakšuzņēmējiem līgumu II pielikuma 1.3.1. punktā noteiktajā veidā. Līgumu 5. panta 1. punkts uzliek pienākumu paredzēt visiem apakšuzņēmējiem tādus pašus pienākumus, kādi ir saistoši pašai atbildētājai. No tā izriet, ka katram apakšuzņēmējam, ko nolīgusi atbildētāja projektu īstenošanā, ir saskaņā ar minētā II pielikuma 1.3.1. punktu jāizpilda tā prasības, deklarējot savas personīgās darba stundas kopumā un liekot, lai tās apliecina vismaz reizi mēnesī attiecīgi pilnvarots vadošais darbnieks.

128 Līguma prasība noteikt katram no apakšuzņēmējiem tos pašus pienākumus, kas attiecas uz atbildētāju, ir pamatota un vajadzīga, lai nodrošinātu pilnīgu kontroli pār iespējami veiktajām izmaksām un izslēgtu, ka atbildētāja varētu, pateicoties vienkāršai apakšuzņēmēju iesaistīšanai, panākt to izmaksu, kuras citādi nebūtu attaisnojamas, kompensāciju.

129 Neviens no darba stundu sarakstiem, ko atbildētāja iesniegusi sava iebildumu raksta pielikumā, neatbilst šīm prasībām. Sakarā ar iemesliem, kas minēti iepriekš šī sprieduma 115. un 116. punktā, tai tātad nav nekādu tiesību uz attiecīgo apakšlīgumu izmaksu kompensāciju.

130 Attiecībā uz izmaksām, ko uz atbildētāju tika attiecinājusi *Ploenzke* saskaņā ar iespējamu iekšēju vienošanos starp abām sabiedrībām, ir jāpiebilst, ka *Ploenzke* pretēji atbildētājai uzreiz atdeva visus avansus, kuru atmaksu tika pieprasījusi Komisija (skat. šī sprieduma 23. punktu). Līdz ar to Komisijai nav pienākuma kompensēt ar atbildētājas palīdzību izmaksas, no kuru atmaksāšanas *Ploenzke*, atmaksājot saņemtos avansus, ir atteikusies.

131 No tā izriet, ka atbildētāja nevar prasīt šo iespējamo apakšlīgumu izmaksu kompensāciju, izņemot tās, kuras jau ir atzinusi Komisija, kas ir veiktas par *B. D.* un *D. D.* projekta *Donna* ietvaros tāpēc, ka šīs izmaksas nav tikušas pareizi pamatotas.

— Ceļa izmaksas

132 *DCC* projekta ietvaros atbildētāja paziņoja DEM 32 682 par šādām personām: *D.*, *E.*, *F.*, *L.*, *M.* (*Leonardo*) un *C.* (*McDOS*).

133 *Donna* projekta ietvaros tā paziņoja izmaksas DEM 22 659 par šādām personām: *D. D.*, *E.*, *F.*, *L.* un *M.*

134 Saskaņā ar Komisijas teikto atbildētājai nav nekādu tiesību uz ceļa izmaksu kompensāciju. Faktiski pretēji līgumu II pielikuma 1.3.4. un 1.2. punkta apvienotajiem noteikumiem atbildētāja nav pierādījusi konkrētu saikni, kas pastāvētu starp šīm izmaksām un abiem projektiem.

135 Runājot par projektu *DCC*, Komisija apgalvo, ka, izņemot *L.*, visas minētās sabiedrības un personas bija apakšuzņēmēji, par kuriem nebija saņemta iepriekšēja atļauja. *L.* izmaksas nav kompensējamas, jo atbildētājai nav radušās personāla izmaksas par šo personu.

136 Attiecībā uz projektu *Donna* Komisija apgalvo, ka, runājot par izmaksām, kas veiktas par *M.*, atbildētāja netika pieprasījusi atmaksāt personāla izmaksas. Par *F.* un *E.* kā apakšuzņēmējiem nebija saņemta iepriekšēja Komisijas atļauja. Attiecībā uz *L.* atbildētāja nebija sniegusi darba stundu sarakstu. *D. D.* izmaksas nevarēja tikt apstiprinātas, jo iesniegtie dokumenti nebija pietiekami, lai pierādītu tās ceļošanas nepieciešamību.

137 Atkārtojot argumentus, kas tika sniegti apakšlīgumu sakarā, atbildētāja uzsver, ka tas, ka tā nav paziņojusi personāla izmaksas, nekādi neizslēdz prasījumu par attiecīgo personu ceļa izmaksām, tāpēc ka šīs izmaksas bija patiešām radušās. Attiecībā uz *F.* un *E.* nebija vajadzīga nekāda atļauja. Attiecībā uz *L.* izmaksām viņas darbības nozīmīgums var tikt pierādīts ar stundu sarakstiem, kas iesniegti Komisijai. Attiecībā uz *D. D.* izmaksām atbildētāja atsaucas uz papildu vienošanās par tās ceļa izmaksu kompensāciju.

138 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka ceļa izmaksas, raugoties no to attaisnojamības viedokļa, ir raksturīgas papildu izmaksas tajā nozīmē, ka tikai tādu personu, kuru faktiski sniegtie pakalpojumi ir atzīti par vajadzīgiem projektu ietvaros, ceļošanu var kvalificēt par vajadzīgu attiecīgajiem projektiem. Citiem vārdiem sakot, ceļa izmaksu kompensācija ir pamatota tikai, ja persona, par kuru tiek prasītas šīs izmaksas, patiešām ir piedalījusies attiecīgā projekta īstenošanā, proti, tādā veidā, kādu ir atzinusi Komisija.

139 Tomēr, kā tas tika iepriekš minēts, Komisija bija tiesīga atteikt kompensēt visas atbildētājas paziņotās personāla un apakšlīgumu izmaksas, neskarot tās, kuras attiecās uz *B. D.* un *D. D.* projektam *Donna*. Līdz ar to Komisijai attiecīgo personu iespējami sniegtajiem pakalpojumiem nav nekādas skaitliskas vērtības, to iespējamo ceļošanu, kas veikta, lai sniegtu pakalpojumus, nevar kvalificēt par vajadzīgu

projektu *DCC* un *Donna* nolūkos. Tādējādi tas ir pamatoti, ka Komisija šajā ziņā atsaucas uz katra līguma II pielikuma 1.2. punktu, saskaņā ar ko kompensējami ir tikai tie izdevumi, kas patiešām ir vajadzīgi katram projektam, kas var tikt pierādīti un kas ir radušies projektu laikā.

140 Ir jāpiebilst, ka atbildētājai bija pienākums saskaņā ar abu līgumu II pielikuma 5. punktu vest tādu savu grāmatvedību un dokumentāciju, kas ir piemērota, lai pamatotu paziņotās izmaksas. Tomēr nevienu no prasības pieteikuma A7–A23 pielikumā un iebildumu raksta B9–B14 pielikumā pievienotajām kopijām nevarēja kvalificēt par derīgu un atbilstošu pierādījumu, kas attiecībā uz katra individuālā ceļojuma vajadzību un mērķi pierāda, ka paziņotās ceļa izmaksas patiešām tika veiktas projektu *DCC* un *Donna* vajadzībam. Tādējādi atbildētāja pretēji abu līgumu II pielikuma 1.2. un 5. punkta prasībām nav pierādījusi nepieciešamo saikni starp attiecīgo personu iespējamām ceļa izmaksām un to iesaisti projektos.

141 Konkrētāk attiecībā uz *B. D.* un *D. D.* ir jāatgādina, ka apakšlīgumu izmaksas saistībā ar šīm personām projekta *Donna* ietvaros Komisija atzina par kompensējamām. Tomēr tas automātiski nerada [pamatu] paziņoto ceļa izmaksu atzīšanai.

142 Faktiski lietas materiālos nav neviena ceļojuma rēķina attiecībā uz *B. D.* Runājot par *D. D.*, rēķinos, kas pievienoti prasības pieteikuma A23 pielikumā, ko šī *D. D.* nosūtīja atbildētajai, bija ietvertas tik vispārīgas un neskaidras norādes, ka tos nevarēja uzskatīt par attaisnojuma dokumentiem katra līguma II pielikuma 1.2. un 5. punkta nozīmē. Tostarp tie neļāva pārbaudīt *D. D.* ceļošanas atbilstību projektam *Donna* un tās individuālai darbībai šī projekta ietvaros.

143 No tā izriet, ka atbildētājai nav nekādu atprasījuma tiesību attiecībā uz tās iespējamām ceļa izmaksām.

— Aprīkojuma izmaksas

144 *DCC* projekta ietvaros atbildētāja paziņoja DEM 384 018 par izmaksām, kas radušās sabiedrībai *Digivision*, un *Ploenzke* izmaksām, kas tika attiecinātas uz *IIC*. Projekta *Donna* ietvaros tā paziņoja izmaksas DEM 106 871 apmērā, kas bija pamatotas ar sabiedrības *Fink & Partner* rēķinu.

145 Komisija nepiekrīt projekta *DCC* ietvaros paziņoto izmaksu kompensācijai, norādot, ka tās, kuras radās sabiedrībai *Digivision*, nebija attaisnotas. Faktiski pretēji līguma II pielikuma 5. punkta prasībām korespondences apmaiņa starp atbildētāju un sabiedrību *Digivision* nedz ļāva novērtēt šo izmaksu nepieciešamību, nedz arī pārbaudīt, vai izmaksas par aprīkojuma nomu nepārsniedza to iespējamo pirkuma vērtību. Attiecībā uz *Ploenzke* izmaksām, kas tika attiecinātas uz atbildētāju, tās nav kompensējamas, jo iztrūkst vienošanās par šo jautājumu starp abām sabiedrībām.

146 Attiecībā uz projektu *Donna* Komisija savu atteikumu kompensēt pamato ar to, ka atbildētāja nav iesniegusi ar sabiedrību *Fink & Partner* noslēgto nomas līgumu. Turklāt iesniegtajos dokumentos nav precizēts iznomātais aprīkojums un tie neatbilst pamatojuma prasībām saskaņā ar līgumu.

147 Saskaņā ar atbildētājas teikto Komisijai iesniegtie dokumenti, pamatojot minētās izmaksas, vispārīgi ir uzskatāmi par pietiekamu pierādījumu tam, ka minētās izmaksas ir tikušas veiktas, līgumi neparedz detalizētu pierādījumu par minētajām

izmaksām. Katrā ziņā abus projektus nebūtu bijis iespējams īstenot, ja nebūtu ticis iznomāts nekāds aprīkojums, tā kā Komisijai nebija neviena pamatota iemesla uzskatīt rēķinus par pārmērīgiem, vēl jo vairāk tādēļ, ka tā nebija norādījusi konkrētus iemeslus, kādēļ tā uzskatīja, ka aprīkojuma nomas izmaksas varētu pārsniegt tā pirkuma vērtību. Tostarp Komisija pati bieži bija darbojusies kultūras iniciatīvu nozarē un tātad tai vajadzēja zināt, ka veiktās izmaksas bija pamatotas. Tādējādi nebija lielas nozīmes tehniskā aprīkojuma, kas bija nomas līguma priekšmets, precīzam raksturam. Visbeidzot, apakšuzņēmējas sabiedrības *Fink & Partner* rēķins bija pietiekams pierādījums.

148 Šajā ziņā ir jāatgādina katra līguma II pielikuma 1.2., 1.3.2. un 5. punktā ietvertais tiesiskais regulējums. Saskaņā ar šiem noteikumiem, pirmkārt, attaisnojamo izmaksu par nomāto aprīkojumu apmērs ir aprobežots ar tā pirkuma vērtību. Otrkārt, atbildētājai ir pienākums vest tādu grāmatvedības uzskaiti un atbilstošu dokumentāciju, lai pamatotu paziņotās izmaksas. Visbeidzot, kompensējami ir tikai tie izdevumi, kas patiešām ir bijuši vajadzīgi katram projektam, kas var tikt pierādīti un kas ir radušies projektu laikā.

149 Šī prasība nosaka sniegt tik detalizētus pierādījumus, cik vien iespējams, lai Komisija varētu īstenot savu kontroli pār summām, kas samaksātas abu projektu ietvaros, kā arī pār iespējami radušos aprīkojuma izmaksu faktiskumu un nepieciešamību. No tā izriet, ka atbildētājai ir jāiesniedz dokumenti, kuros precīzi norādīts, kāda veida aprīkojums un par kādu cenu ir ticis iznomāts.

150 Tomēr atbildētāja acīmredzami nav izpildījusi šo pienākumu, apgalvojot, ka Komisijai iesniegtie dokumenti bija "vispārīgs" pierādījums veiktajām aprīkojuma izmaksām un ka Komisijai "nebija nekāda iemesla" izvirzīt apgalvojumu par iesniegto rēķinu pārmērīgo summu sakarā ar to, ka tā nav norādījusi konkrētus iemeslus, kuru dēļ tā uzskatīja, ka izmaksas par aprīkojuma nomu varētu pārsniegt tā pirkuma vērtību. Atbildētāja arī nevarēja tikai apgalvot, ka Komisijai bija pietiekama

pieredze kultūras projektu nozarē un ka tādējādi tai bija jāzin, ka radušās izmaksas bija pamatotas, tādējādi iznomātā aprīkojuma precīzam raksturam nebija lielas nozīmes.

151 Attiecībā uz *Ploenzke* izmaksām, kuras tika attiecinātas uz *IIC*, lietas materiālos nav atrodams neviens tāds dokuments, kas ļautu pārbaudīt to faktiskumu un nepieciešamību. Tostarp tas, ka *Ploenzke* pilnībā atdeva avansus, kuru atmaksu tika pieprasījusi Komisija, izslēdz to, ka Komisijai varētu būt bijis pienākums kompensēt ar atbildētājas palīdzību *Ploenzke* iespējami radušās izmaksas, kas tika attiecinātas uz atbildētāju saskaņā ar iekšēju vienošanos (skat. iepriekš šī sprieduma 130. punktu).

152 Attiecībā uz aprīkojuma izmaksām, kas izvirzītas sabiedrības *Digivision* gadījumā, atbilstīgajos rēķinos minētās norādes ir tik neskaidras, ka no tām nav skaidri nosakāms, vai paziņotās aprīkojuma izmaksas bija nepieciešamas projekta vajadzībām.

153 Konkrēti prasības pieteikuma A16 pielikumā pievienotais rēķins nav galīgs un noteikts. Runa ir par *pro forma* rēķinu, kura vērtība aprobežota ar informācijas par pārdošanas niansēm sniegšanu klientam vai ļaujot tam izpildīt noteiktas formalitātes līdz piegādei. Turklāt šis *pro forma* rēķins nav parakstīts. Tas aprobežots ar vispārīgu iznomātā aprīkojuma aprakstīšanu, nedz uzskaitot, nedz arī precizējot individuāli norādīto aprīkojumu, lai arī tas ir pieejams tirgū plašā spektrā, raugoties no funkcionalitātes, kvalitātes un cenas viedokļa. Šī iemesla dēļ nav iespējams objektīvi novērtēt atbildētājas iespējami radušos izmaksu nepieciešamību attiecībā uz sabiedrību *Digivision*.

154 Šis precizējuma trūkums netiek mazināts ar sabiedrības *Digivision* rēķinu, kas pievienots iebildumu raksta B11 pielikumā. Faktiski, pat ja tas tā ir, ka šis rēķins

ietver iespējami sniegtu aprīkojuma un programmatūras sarakstu, tas nav parakstīts un pretēji *pro forma* rēķinam nav iesniegts papīra formā sabiedrības *Digivision* vadībai. Iztrūkstot jebkādam papildu skaidrojumam vai pierādījumam, šim dokumentam nav nekādas ticamas vērtības par attiecīgo izdevumu patiesumu un nepieciešamību.

155 Attiecībā uz aprīkojuma izmaksām, uz kurām ir atsauce attiecībā uz sabiedrību *Fink & Partner*, tās ir par audio studijas *HIS* īri, ieskaitot materiālu, tīklu un programmatūru (attēlu arhivēšana, attēlu savienošanas pārraudzība un piekļuve *ISDN*).

156 Kā tas izriet no lietas materiāliem, pirmās dokumentālās liecības par šīm izmaksām ir rodamas pārbaudes ziņojuma projektā (prasības pieteikuma A6 pielikums), kura 3.2. punktā ir atsauce uz rēķiniem, kas tiek uzskatīti par nepietiekamiem, lai pamatotu iznomātā materiāla nepieciešamību sakarā ar to, ka tajā nav uzskaitītas iespējami iznomātā aprīkojuma tehniskās sastāvdaļas un kurā atbildētājai tiek pārmests, ka tā nav iesniegusi uz to attiecošos nomas līgumu. Savos apsvērumos par šo ziņojuma projektu (prasības pieteikuma A9 pielikums) atbildētāja 3.1. punktā vien apstrīd šo attiecīgo rēķinu neapstiprināšanu, tomēr arī neiesniedzot nedz to kopijas, nedz tostarp nomas līgumu. Galīgā pārbaudes ziņojuma (prasības pieteikuma A12 pielikums) 3.2. punktā ir pārņemts atteikums uzskatīt aprīkojuma izmaksas, kas attiecas uz sabiedrību *Fink & Partner*, par kompensējamām.

157 Tikai iebildumu raksta B14 pielikumā atbildētāja ir iesniegusi dokumentus par attiecīgā aprīkojuma nomu. Tomēr tajā tiek runāts par trīs "rēķiniem", kas nav parakstīti un kas pretēji šīs sabiedrības oriģināliem rēķiniem, kuri pievienoti prasības pieteikuma A20 un A22 pielikumā, nav tikuši iesniegti papīra formā sabiedrības *Fink & Partner* vadībai. Iztrūkstot jebkādam papildu paskaidrojumam vai pierādījumam, šiem dokumentiem nav nekādas ticamības pakāpes par attiecīgo izmaksu patiesumu un nepieciešamību.

158 No visa iepriekš minētā izriet, ka atbildētājai nav nekādu atprasījuma tiesību uz tās iespējamām aprīkojuma izmaksām.

— Patērējamie materiāli

159 Projektu *DCC* un *Donna* ietvaros atbildētāja paziņoja summas, attiecīgi, DEM 35 017 un DEM 9312,53 apmērā par patērējamiem materiāliem.

160 Saskaņā ar Komisijas teikto atbildētāja netika nedz paskaidrojusi, nedz dokumentējusi izmaksas, kas tika paziņotas projekta *DCC* ietvaros. Tādējādi tās nevarēja tikt atzītas. Attiecībā uz projektu *Donna* Komisija norādīja, ka iesniegtie dokumenti, proti, trīs sabiedrības *Fink & Partner* rēķini nav pietiekami, lai ļautu izvērtēt iespējami radušos izmaksu nepieciešamību. Turklāt paziņotās izmaksas tikai radās apakšlīguma, kas noslēgts ar sabiedrību *Fink & Partner*, ietvaros. Tomēr šī līguma noslēgšanu Komisija nebija apstiprinājusi.

161 Saskaņā ar atbildētājas teikto Komisijas izvirzītais arguments attiecībā uz projektu *DCC* ir pārāk vispārīgs, lai tā varētu pieņemt lēmumu par šo jautājumu. Komisijai vajadzēja zināt, ka šī projekta īstenošana nozīmēja [arī] izmaksas, kas saistītas ar patērējamiem materiāliem, par kuru vajadzību nebija nekādu šaubu. Attiecībā uz projektu *Donna* pierādījumi, kas tika iesniegti, bija pietiekami.

162 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka izmaksas, kas tika paziņotas attiecībā uz patērējamiem materiāliem projekta *DCC* ietvaros, faktiski nav uzskatāmas par attaisnotām. Faktiski, aprobežojoties ar tikai izvairīgas argumentācijas iesniegšanu, atbildētāja būtībā atzīst pilnīgu pamatojuma neesamību par šīm izmaksām. Tādējādi Komisija nevar pārbaudīt to nepieciešamību atbilstoši līguma *DCC* II pielikuma 1.2. punktam.

163 Attiecībā uz iespējami patērētajiem materiāliem projekta *Donna* ietvaros atbildētāja atsaucas uz trim rēķiniem, datētiem attiecīgi ar 1997. gada 1. jūniju, 17. novembri un 1. decembri, lai pamatotu izmaksas, kas radušās sabiedrībai *Fink & Partner* (prasības pieteikuma A20–A22 pielikums). No tā izriet, ka šī sabiedrība ir izrakstījusi rēķinu atbildētājai par pakalpojumiem, kas norādīti kā "objektu trīsdimensiāla grafiska prezentācija [..], izmantoto materiālu ieskaitot". Kā arī Komisija to pamatoti ir atzīmējusi, atbildētāja nav konkretizējusi nedz šo prezentāciju, nedz izmantotos materiālus, tā ka nebija iespējams noteikt, par ko konkrēti bija šie rēķini. Turklāt atbildētāja [kopējā] skaitliskajā vērtībā nav nodalījusi patērējamos materiālus un grafisko prezentāciju.

164 No tā izriet, ka trīs attiecīgie rēķini nav pietiekami detalizēti, lai tos varētu uzskatīt par attaisnojuma dokumentiem atbilstoši līguma *Donna* II pielikuma 1.2. punktam, lai pamatotu to izmaksu, kas paziņotas par patērējamiem materiāliem, nepieciešamību un to konkrēto saistību ar projektu *Donna*.

165 Ir jāpiebilst, ka atbildētājai nav nekādas atprasījuma tiesības attiecībā uz personāla, apakšlīgumu vai aprīkojuma izmaksām, par kurām tā paziņoja, ka tās ir radušās sabiedrībai *Fink & Partneri* (skat. it īpaši iepriekš minēto šī sprieduma 155.–157. punktu). Šī papildu iemesla dēļ ir izslēgts, ka tai varētu tikt kompensētas izmaksas par patērējamiem materiāliem. Faktiski šādiem izdevumiem piemīt pilnībā pakārtots raksturs tajā nozīmē, ka tos var lietderīgi iztērēt tikai galvenā pakalpojuma sniegšanas gadījumā un tikai tad, ja tie ir nepieciešami, tādējādi to attaisnojamība ir atkarīga no šī pēdējā minētā pakalpojuma. Tomēr šajā gadījumā Komisijai bija tiesības neatzīt galveno pakalpojumu saistībā ar sabiedrību *Fink & Partner*.

166 No tā izriet, ka atteikums kompensēt atbildētajas iespējami radušās izmaksas par patērējamiem materiāliem ir pamatots.

— Vispārējās izmaksas

167 Projektu *DCC* un *Donna* ietvaros atbildētāja paziņoja summas, attiecīgi DEM 56 027 un DEM 22 385 apmērā, kā vispārējās izmaksas.

168 Pēc Komisijas teiktā atbildētāja šīs izmaksas netika nedz konkretizējusi, nedz pamatojusi, kas savukārt neļāva pārbaudīt atbilstoši katra līguma II pielikuma 1.3.1. punktam nedz to, vai tās tiešām bija, nedz to nepieciešamību. Katrā ziņā atbilstoši šī pielikuma 1.4. punktam atbildētāja varēja prasīt kompensēt vispārējās izmaksas, kas faktiski bija netiešās izmaksas, tikai 20 % apmērā no pārējām izmaksām, kuru kompensācija tika apstiprināta.

169 Atbildētāja šos pierādījumus uzskata par pietiekamiem, jo vispārējās izmaksas, kas pēc sava rakstura un pamatojuma bija pastāvīgas, tādējādi bija iespējamas tikai ierobežotā veidā. Tādējādi pierādījums saistībai starp šīm izmaksām un projektiem nesaskanēja ar iespējas robežām.

170 Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka vispārējām izmaksām vai netiešajām izmaksām ("overheads" saskaņā ar līgumos *DCC* un *Donna* izmantoto terminoloģiju) ir skaidri jāatbilst katra līguma II pielikuma 1.2. punkta prasībām. Tādējādi vienīgi tie izdevumi, kas ir radušies, lai faktiski segtu vispārējās izmaksas, kas vajadzīgas katra projekta īstenošanai, var tikt kvalificēti par kompensējamiem. Faktiski vispārējās izmaksas atspoguļo uzņēmuma parastās darbības izmaksas, kuras tam ir jāuzņemas jebkurā

gadījumā sakarā ar tā ikdienas darbību un neatkarīgi no individuāla projekta īstenošanas (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 13. marta spriedumu lietā T-340/00 *Comunità montana della Valnerina*/Komisija, *Recueil*, II-811. lpp., 106. punkts), tā kā tikai vispārējās izmaksas, kas faktiski ir saistītas ar attiecīgā projekta īstenošanu, ir attiecināmas uz šī projekta Kopienu finansējumu (šajā sakarā skat. šī sprieduma 94. punktā minēto 2006. gada 19. janvāra spriedumu lietā *Comunità montana della Valnerina*/Komisija, 87. punkts).

171 Šajā gadījumā iepriekš tika minēts, ka Komisija bija tiesīga atteikt visu to tiešo izmaksu, kuras atbildētāja bija paziņojusi projekta *DCC* ietvaros, kompensāciju. Rezultātā ir izslēgts, ka atbildētāja varētu attiecināt daļu no savām netiešajām izmaksām (administrācijas, infrastruktūras izmaksas utt.) uz šo projektu, jo šādām izmaksām piemīt tiešo izmaksu papildu izmaksu raksturs. Turklāt summa DEM 56 027, ko šajā sakarā tika pieprasījusi atbildētāja, nav balstīta ne uz vienu tādu objektīvu faktu, kas ļautu pārbaudīt tās pamatotību.

172 Par projektu *Donna* atbildētāja nav iesniegusi nevienu tādu faktu, kas ļautu pārbaudīt summas DEM 22 385, kas pieprasīta kā vispārējie izdevumi, pamatotību. Turklāt ir jāatgādina, ka, lai arī Komisija piekrita kompensēt apakšlīgumu izmaksas attiecībā uz *D. D.* un *B. D.* DEM 46 300,18 apmērā, tai nebija pienākuma atzīt arī citu izmaksu attaisnojamību (skat. iepriekš šī sprieduma 121.–131. punktu). Turklāt iespējamās vispārējās izmaksas DEM 22 385 apmērā pārsniedz jebkādu saprātīgu samēru attiecībā uz tiešajām izmaksām, kas apstiprinātas DEM 46 300,18 apmērā.

173 Ir jāprecizē, ka abu līgumu II pielikuma 1.4. punktā ir nodalīti līgumslēdzēji atkarībā no, vai tie veic detalizētu aprēķinu par "visām netiešajām izmaksām", vai "papildu izmaksām". Kā arī tas izriet no abu līgumu II pielikuma 1.2. punkta otrās daļas, atbildētāja ietilpst pirmajā līgumslēdzēju kategorijā (tie, kas izmanto "visas netiešās izmaksas"), otrajā kategorijā ir paredzētas universitātes un izpētes centri. Saskaņā ar minētā 1.4. punkta noteikumiem atbildētājai ir jāpierāda, ka tās vispārējās izmaksas ir tikušas aprēķinātas atbilstoši vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem, ko

Komisija uzskata par pamatotiem, ņemot vērā, ka par vispārējām izmaksām nevar paziņot nedz izmaksu elementus, kurus viegli var attiecināt uz tiešajām izmaksām, nedz no trešām personām atgūtas izmaksas. Tomēr, iztrūkstot precizējumam par vispārējām izmaksām, ko atbildētāja paziņojusi projekta *Donna* ietvaros, Komisija nevarēja pārbaudīt, vai šīs izmaksas atbilst 1.4. punkta prasībām.

174 No tā izriet, ka atbildētājai nav nekādu tiesību uz tās iespējamo vispārējo izmaksu kompensāciju.

— Secinājums

175 No visa iepriekš minētā izriet, ka pamati, uz kuriem atbildētāja ir atsaukusies, lai pierādītu izmaksu, kuras tā ir paziņojusi projektu *DCC* un *Donna* ietvaros, attaisnojamību, ir jānoraida kopumā.

Par Komisijas prasīto pamatsummu un nokavējuma procentiem

Par pamata parāda summu

176 Ir jāatgādina, ka Komisijas iesniegtais maksājuma pieprasījums bija EUR 181 263,61 apmērā par atmaksājamiem avansiem. Saskaņā ar Komisijas teikto šī summa izriet no ECU 179 337 konvertēšanas DEM 354 520,82 un attiecīgi šo pēdējo minēto

summu konvertējot euro. Atbildētāja apstrīd summu EUR 181 263,61 apmērā, norādot, ka 1998. gadā tā tika tikai aicināta samaksāt summu ECU 179 337 apmērā.

177 Šajā ziņā tas patiešām tā ir, ka avansu summa, kas tika samaksāta atbildētājai, bija DEM 400 821, no kuras Komisija prasīja atmaksāt summu DEM 354 520,82 apmērā. Arī tas tā ir, ka šajā prasībā prasītie EUR 181 263,61 precīzi atbilda šiem DEM 354 520,82, ņemot vērā piemērojamo maiņas likmi, atbilstoši kurai viens euro atbilda DEM 1,95583.

178 Tomēr katra līguma II pielikuma 4. punktā ir paredzēts, ka visi Komisijas izdarītie maksājumi tiek veikti ekijos un ka atmaksa Komisijai no līgumslēdzējiem arī ir izdarāma ekijos. Turklāt paziņojums par maksājumu un paziņojums par debetu, ko Komisija nosūtīja atbildētājai 1998. gadā (skat. iepriekš šī sprieduma 24. punktu), nepārprotami bija par ECU 179 337 atbilstoši tajā laikā spēkā esošajai valūtas maiņas likmei starp Vācijas marku un ekiju.

179 Tomēr saskaņā ar 2. panta 1. punktu Padomes 1997. gada 17. jūnija Regulā (EK) Nr. 1103/97 par dažiem noteikumiem attiecībā uz EUR [euro] ieviešanu (OV L 162, 1. lpp.) norādes uz ECU aizstāj ar norādēm uz euro, ievērojot kursu viens euro pret vienu ECU (šajā sakarā skat. Tiesas 2005. gada 12. maija spriedumu lietā C-315/03 Komisija/*Huhtamaki Dourdan*, Krājumā nav publicēts, 5. punkts).

180 No tā izriet, ka Komisijas formulētie prasījumi par atmaksu ir pamatoti tikai EUR 179 337 apmērā. Līdz ar to pārējā daļā tie ir jānoraida.

Par nokavējuma procentiem

181 Saskaņā ar Komisijas teikto atbildētājai ir jāmaksā nokavējuma procenti, sākot ar datumu, kad tā kā debitors tika brīdināta, jo Komisija to aicināja līdz 1998. gada 31. oktobrim atmaksāt avansā saņemtās summas. Tādējādi saskaņā ar *BGB* 284. panta 1. punkta pirmo teikumu tā iepriekšējā redakcijā atbildētāja šādi tika brīdināta 1998. gada 1. novembrī. Līdz ar to pamatsummas apjoms ir palielināms saskaņā ar *BGB* 288. panta 1. punktu tā iepriekšējā redakcijā par nokavējuma procentiem ar likmi 4 % gadā.

182 Atbildētāja aprobežojas ar pamatparāda esamības apstrīdēšanu.

183 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka līgumos *DCC* un *Donna* nekas nav teikts par to, sākot no kura datuma un par kādu laika posmu varētu būt maksājami nokavējuma procenti. Tādējādi ir jāpiemēro Vācijas tiesību normas par parādnieka brīdināšanu.

184 Saskaņā ar *EGBGB* 229. panta 5. punktu par saistībām, kas radušās līdz 2002. gada 1. janvārim, *BGB*, neskarot konkrētus izņēmumus, ir piemērojams tādā redakcijā, kāda bija spēkā šajā datumā. Attiecībā uz procentiem, kas izriet no parādnieka brīdināšanas, *EGBGB* 229. panta 1. punktā ir noteikts, ka *BGB* 288. pants ir piemērojams tā iepriekšējā redakcijā līdz 2000. gada 1. maijam visiem tiem prasījumiem, kuriem pirms šī datuma ir iestājies maksāšanas termiņš.

185 Šajā gadījumā līgumus *DCC* un *Donna* noslēdza 1996. gadā. Tādējādi ir piemērojama iepriekšējā *BGB* redakcija. Noteikums par brīdinājumu debitoram,

proti, *BGB* 284. panta 1. punkta pirmais teikums tā iepriekšējā redakcijā paredz, ka, ja debitors izbeidz sniegt savu pakalpojumu pēc atgādinājuma, kas nosūtīts pēc maksājuma termiņa, šis atgādinājums tiek uzskatīts par brīdinājumu. Tomēr saskaņā ar katra līguma II pielikuma 4.3. punktu avansu atmaksas maksājuma termiņš attiecībā pret Komisiju ir "tūlīt" pēc atgādinājuma. Tādējādi ar uzaicinājumu, ko Komisija nosūtīja atbildētājai, kas bija domāts, lai tiktu veikta attiecīgo summu atmaksa līdz 1998. gada 31. oktobrim, atbildētāja tika brīdināta ar 1998. gada 1. novembri.

186 *BGB* 288. pants tā iepriekšējā redakcijā paredz nokavējuma procentus ar likmi 4 % gadā no brīdinājuma nosūtīšanas [datuma]. Tādējādi pamatsummas apjoms EUR 179 337 apmērā ir jāpalielina par nokavējuma procentiem ar [likmi] 4 % no 1998. gada 1. novembra līdz pilnīgai šī parāda samaksai.

Par pieteikumu par atbildētājas aizsardzību pret [sprieduma] izpildi

187 Pakārtoti atbildētāja iesniedza apsvērumu kopumu, kas bija domāts, lai piešķirtu tai aizsardzību pret taisāmā nolēmuma izpildi, ļaujot tai izvairīties no iespējamās sprieduma izpildes ar nodrošinājuma palīdzību, kas varētu izpausties kā bankas garantija.

188 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka saskaņā ar katra līguma 12. panta 2. punktā ietverto šķīrējtiesas klauzulu Pirmās instances tiesa nav kompetenta izskatīt strīdus starp pusēm, kas attiecas uz attiecīgo līgumu "spēkā esamību, piemērošanu un interpretāciju", jo tie tiek risināti atbilstoši Vācijas tiesībām, saskaņā ar katra līguma 12. panta 1. punktu.

189 No tā izriet, ka atbilstoši Vācijas tiesībām Pirmās instances tiesa nav kompetenta pieņemt lēmumu šīs prāvas ietvaros par noteikumiem sava sprieduma iespējamai izpildei.

190 Ir jāpiebilst, ka saskaņā ar EKL 244. pantu Kopienu tiesas spriedumus izpilda saskaņā ar EKL 256. pantā izklāstītiem nosacījumiem un ka saskaņā ar šī pēdējā minētā noteikuma ceturtās daļas noteikumiem izpildi var apturēt tikai ar Kopienu tiesas lēmumu. Saskaņā ar Pirmās instances tiesas reglamenta 110. panta pirmās daļas noteikumiem šī paša reglamenta 104.–110. panta noteikumi attiecas uz tādu pieteikumu apturēt Pirmās instances tiesas nolēmuma izpildi, kas iesniegts saskaņā ar EKL 244. un 256. pantu.

191 Tomēr no Reglamenta 104. panta 1. un 3. punkta izriet, ka pieteikums ir jāiesniedz kā atsevišķu dokuments pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas. Ja šajā gadījumā netiek izpildīti šie nosacījumi, pieteikums par atbildētājas aizsardzību pret šī sprieduma izpildi ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

192 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (otrā palāta)

nospriež:

1) **piespriest *IIC Informations-Industrie Consulting GmbH* samaksāt Eiropas Kopienu Komisijai pamatsumu EUR 179 337 apmērā ar nokavējuma procentiem ar likmi 4 % gadā, sākot ar 1998. gada 1. novembri līdz pilnīgai maksājamo summu samaksai;**

2) **prasību pārējā daļā noraidīt;**

3) **noraidīt *IIC Informations-Industrie Consulting GmbH* pieteikumu piešķirt tai aizsardzību pret šī sprieduma izpildi;**

4) **piespriest *IIC Informations-Industrie Consulting GmbH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.**

Pirrung Forwood Papasavvas

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2007. gada 22. maijā.

Sekretārs

E. Coulon

Priekšsēdētājs

J. Pirrung

Satura rādītājs

Prāvas atbilstošās tiesību normas un faktiskie apstākļi ..... II - 1447

Piemērojamās Kopienu tiesības ..... II - 1447

Prāvas rašanās fakti ..... II - 1448

Process un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 1458

Juridiskais pamatojums ..... II - 1460

Par spēju aizstāvēties tiesā (spēja būt par atbildētāju tiesā) ..... II - 1460

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1460

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1461

Par noilgumu ..... II - 1462

Ievada apsvērumi ..... II - 1462

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1463

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1465

Par tiesību zaudēšanu ..... II - 1467

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1467

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1468

Par kompensējamām izmaksām projektu *DCC* un *Donna* ietvaros ..... II - 1474

Ievada apsvērumi ..... II - 1474

Par Komisijas pretrunīgo rīcību ..... II - 1475

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1475

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 1476

Par paziņoto izmaksu attaisnojamību ..... II - 1480

— Personāla izmaksas ..... II - 1482

— Apakšlīgumu izmaksas ..... II - 1484

— Ceļa izmaksas ..... II - 1487

— Aprīkojuma izmaksas ..... II - 1490

— Patērējamie materiāli ..... II - 1494

— Vispārējās izmaksas ..... II - 1496

— Secinājums ..... II - 1498

Par Komisijas prasīto pamatsummu un nokavējuma procentiem ..... II - 1498

Par pamata parāda summu ..... II - 1498

Par nokavējuma procentiem ..... II - 1500

Par pieteikumu par atbildētājas aizsardzību pret [sprieduma] izpildi ..... II - 1501

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 1502